

C286.

5935

Kibuwitsa tee.

F. Philippi.

Wanemuise
näitelawa
✦ TARTUS. ✦

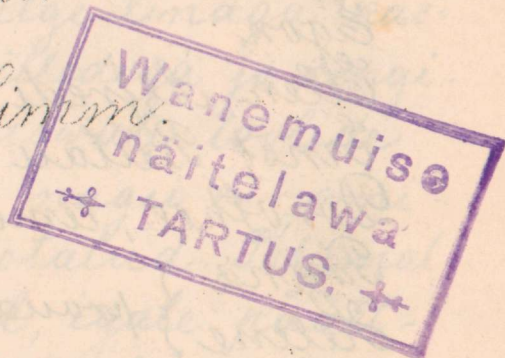
Mm 116

Kibuvitsatee.

Näitemäng kolmes waatuses.

Felia Philippi.

Tõlkinud: A. Simm.

Tartus,
Wanemuise näitelawa.
Juulil 1911.

Osalistad.

Konsul Heinrich Prätorius, laewade
omanik.

Proua Johanna Wedekind, tema öde.

Herbert, adwokat

Alfred, assessor } tema pojad.

Egon

Ellen, Alfredi abikaasa.

Ernst Bülow.

Dorothee, tema tütar.

Frank

Helene } proua Wedekindi teenijad.

Esimene waatus.

Proua Wederindi juures.

(Wäga ilus, moodus, mitte liiga heledates warwides saal. Keskus ja hari-likud külguksed. Paremat kätt nurgas mõnus ärrkel. Walge linaga rae-
tud laud ilusate lilledega ja ringi-
tustega. Ka kõrwal seiswate toolide
peäl on ringitused, nagu kirjami-
setöid jne. laiaili laotatud. Tahemal-
pool reskurse kõrwal, igale päält-
waatajale näha, seinä peäl suur
sisseraamitud wasejonistus „Mater
dolorosa“. Kui reskurs awatakse,
wõib ühte teisi hästi möbleritud
tuppa näha.)

Dorothee (on laua juures korreldami-
sega ametis.)

Franz (wana teener, mustas liivres, ai-
tab teda.)

Dorothee (kamina-kella poole waadates)
Karsti kumme? Siis peame ruttama,

Franz, armuline proua wõib iga silmapilk tulla. Seadke, palun, kamelia natuke paremale poole. (See sünnib.) Nõnda on häa. Kas doktori herra juba siin käis?

Franz. Weel mitte. Doktor herra on kõrwal kontoris. Juba jälle poole ruuest saadik. Ta teeb weel enesele töoga liiga.

Dorothee. Mitu inimest siis õige lauda saab?

Franz. Ühtekokku kaheksa. Tääle perekonna ainult weel kaubonõunik herra ja proua Marwitz, ehitajameistri herra Frederick ja muudugi õpetaja herra Ruemann. Tääl ongi doktori herra.

Dr. Herbert Wedekind. [umbes kolmnümmend aastat wana, meeldiw mehe kujul] Tere hommikust, armas preili! [Astub lähemale] Kui ilusasti Teie jälle laua korreldanud olete! Toesti kena! [Wõtab uhe ringi-

tuse ja loeb selle külge pandud nimekaarti.) „Härra ja proua konsul Schlegel südameliste õnnesoovidega.“ [Ära pannet] Väinad truud sõbrad! Kas võite enesele ettekujutada, preili Billau, et konsuli proua kord noore tüdrukuna iludus on olnud ja minu õndsale isale praegu kardetavaks saanud [Wähe tasemine] Tange tähele, niiid teen ma meie wana Franzile hari likku pidurõõmu. Enne mängin ma uudiskimpu, ja siis imestust.

[Kõnemini] Aga kõige ilusam ringitus on kahtlemata see suurepäraline koor. Kas Teie ehk teate, Franz, kes selle on saatnud?

Franz [hätelikult] Mina olin nõnda waba, doaktori härra, nagu juba kolmeümmend kuus aastat armulise prouale Ernestinelt niisugust kooki nüpsitada lasta.

Herbert [temale öla pääle koputades] Et ma seda ka igakord ära unustan!

Franz. [rumardades nuskelt ära]

Herbert. [üht akwarelli nätte wõttes]

See on ju tore saanud! Teie olete täiesti uskumata edasi jõudnud.

Kuidas minu ema selle üle rõõmudama saab! Teie teate ju, armas preili, kes wanale prouale rõõmu valmistab, sellel on ka kindel koht minu südames. [Loojalt] Ja Teie olete tõepoolest nende kahe aasta jooksul, mis Te tema juures olete, püüdnud temale rõõmu ja isika jälle rõõmu teha. [Lurub tema nätt]

Dorothee. [wäikese wahkaja järel]. See peab nüüd kõik läppema.

Herbert. Teie otsus meilt lahkuda on siis tõesti muutmata?

Dorothee. See peab nonda olema, härra doktor, mul ei ole ju walida. Ma ei wõi oma isa kauernini üksi jätta.

Herbert. Ta on ju esiootsa Teie õe ja õemehi juures, eks ole?

Dorothee. Ja, aga ometi ainult nii-kauaks, kuni ta mõne koha on leid-

nud. Minu õnnes on hävilise inimese inimene, ta lasib isa nüüd juba igal juhtumisel seda õnnetust tunda, millesse ta sattunud on.

Herbert. Tii leiati ometi oma äes kõige loomulisemat tuge?

Dorothee. Ah ei! Minu õde oli varemalt väga häa südamega inimene. Aga sii on ta küll ära näinud, et ta kõige suure hädusega midagi ära teha ei saa, ja on lõpuks just niisama hoolimataks läinud, nagu meesgi!

Herbert. Sellest on mul Tii pärast väg rahu, preili Bülow. [Kõnnib edasi-tagasi.] Täaasi on: Tii isa peab teenistust saama.

Dorothee. [ohates] Kus peab ta siis seda leidma selle õnnetuse järele? Kaksiksa päewa jookseb ta õhtust hommikuni ümber. Üksigi teenistus ei ole talle liiga halb, igalpool koputab ta ukse pikto, igalpoolt saadetakse ta tühjalts tagasi. Meie peame ära minema, vaest Berliini. See linn on nii suur, ja saäl

ei tunne meid keegi.

Herbert [wähe elawamalt] Teie tahate ära minna? Seda ei tohi olla. Minu ema on Teiega nii ära harjunud!

Teie saate ometi siin näima?

Dorothee. Ta saab mind warsti ära unustama.

Herbert. Ta ei unusta neid inimesi, kes taale sooja südant on näidanud.

Dorothee. Kõige parem on, kui meie sellest õnnetust linnast lahsume.

Oma enese pärast ma ei karda, ~~enda~~gi kina leiab Berlinis kergesti mõne koha. Aga isa? Ta on liiga uhke, et minu poolt ennast toita lasta.

Herbert. Hoidke aga pää piisti, küll juba kõik jälle hääks saab.

Dorothee [ribedalt]. Hääks? ütlege ise: kas on laias ma ilmas inimest, kes minu isa elust wiimast kolme aastat maha kustutada võib, kes te male ütelda võib: „Läh oma auus nimi jälle tagasi, sa oled ilmasüüta kannatanud!“ Sest ilmasüüta on

ta, see ei wõi teisiti olla!

Herbert [suure soovusega] Kui ma teda aidata võiksin, ma teeksin seda tõepoolest rõõmuga... Teie pärast, minu armas preili... [väga tõsiselt]

Aga see ei seisa minu võimuses!

Dorothee. Aga kõige alandüsti hulgas, mis ma tema pärast kannatama pidin, on mulle ometi kõige hirmsam see, et ma Teie teda ei usu!

Herbert. Mispärast Te seda arvate?

Dorothee. Tust et Teie veel mitte ruma- gi selle asja üle minuga kõnele- nud ei ole.

Herbert. Sellest ei ole mind mitte hari- dusepuudus vaid ainult õrnus tagasi hoidnud. Teie võite mind uskuda, preili Bülow, ka mina olen enesest see- rovd tuhat korda küsinud: kuidas on ometi võimalik, et mees, kes kaks- kümme aastat truult ja auusalt minu isa on teeninud, ennast ühel õnnetul silmapilgul niisaugele unu- tada võis, et nätt võõra vara külge

panna. Iksa jälle olen ma ise
 isa omale mõttis ette kujutanud,
 tema oma waiasse, kindla, wiisa-
 ka oleruga, oma kohusetruudu-
 sega: ma seisain seekord mõis-
 tatuses, ma ütlen Teile otsero-
 heselt, ma ei ole seda tänini weel
 ära arwato suutnud. Aga asjaolud
 olivad tema järele liiga õnnetud,
 liiga palju rääkis tema wastu, liiga
 wähe tema poolt! Mis aitab siäl
 kõik korutamine! Kohus on tema
 kohta oma otsuse teinud, ja see
 kõlas: süüdi! [Muesti julgustades]
 Teile isa ei ole weel wana - wiisküm-
 mend neli wõi wiiskümment wiis,
 kui ma ei eksi, - ta wõib, ta peab
 weel uut elu algama. Kui ma te-
 male kuidagi kasulik saan ole-
 ma - siis peab see kindlasti sün-
 dima. [Waheseg]

Dorothee. Herrra doktor, Teile olete esi-
 mesest tunnist saadik, kui ma
 Teile proua ema majasse tulisin,

minu vastu hää olnud, ja Teie annate mulle julgust Teile ühte palwet awaldada.

Herbert [soojalt]. Aga armas preili, rääkige oneti üsna wabalt.

Dorothee. Teie teeksite mulle otsata suurt hääd, kui Teie kord minu isaga rääkida tahaksite, kui Teie tema vastu weel natuke huwitust näitaksite. Kui ta Teile kord oma südant wõiks wälja puistata, siis saaks ta uut elujulgust. Teil on nii rehustaw wiis trööstida.

Herbert. Mul ei ole midagi selle vastu, kui Teie isa mind kord kontoris üles otsib. Ma tahan teda rahulikult kuulata ja tulewiku plaanid temaga läbi rääkida.

Dorothee. Minu isa tahab täna Teie ema juurde tulla, et teda kõige hääldest tänada, mis ta minule teinud on. Teie ema lubas mulle juba teda vastu wõtta.

Herbert. Siis saab ehk ka minu jaoks üsna loomulikult võimalus leidema temaga rääkida. Olge aga kindel, preili Dorothee, kõik peab sündima, et tema ja ... Teie tulewiku rõõmsamaks teha.

Dorothee [temale rääkides] Ma tänan Teid.

Herbert [wõtab tema käe väga elawalt, nad jääwad õige lühikesse silmapilgu käsikäes seisma] Tääl on wiimaks ka sünnipäewalaps! [Läheb oma emale wastu.]

Pr. Johanna Wedekind [pahemalt poolt, kuuskümmend wiis aastat wana, aiuwäärt, tõsine naine, mustas ülikinnas, walge, siledaks söetud juuks]

Herbert [teda raisutades] Armas ema... kuuskümmend wiis aastat... aauga kuuskümmend wiis aastat!

Pr. Wedekind. Kuulas võib onneti nii wiisakuseta alla ja ühele naesterahwale tema wanadust ette arwata,

[Kuna ta õrnalt tema põski sililab]

Minu armas poiss!

Herbert. [Ema laua juurde juhatades]
ja nüüd tule siia ja lase preili Riil-
au omale kõiki need toredused ära
seletada. Mul on kontoris ainult üks
allkivi anda. Ma olen rohe jälle ta-
gasi. [Paremale poole ära]

Dorothee [seletades] Konsuli härra
Schlegeli poolt... preili von Becken⁺offi
poolt...

Pr. Wedekind [aknawerelli pääle tähen-
dades]... ja see on Teie poolt! [Ota-
mata rõõmuga] See on ju tõepoolest
minu sünnipäev! Kui kena Teist!
Ah, antke mulle õige mu prill kirju-
tuselaua päält siia! [Tõdakse, is-
tub ettepoole] Kust Teie aga esku-
ju saite?

Herra Dorothee. Härra Herbert andis mul-
le.

Pr. Wedekind. [piloti waadeldes] Nüsu-
gune pilt paneb mõtlema!... Ma

sooviks sin, et nii mõndagi labi ei
oleks elanud! . . . See teeb melle nur-
raks ja kurwaks.

Dorothee. Siis täidab oma otstarbet hal-
wasti. Sest ma tahtsin . . .

Fr. Wedekind [lahkelt.] Teie tahtsite mal-
le rõõmu teha, ja seda olete Teie, minu
armas laps, ka teinud.

Dorothee. Ah, proua Wedekind . . . [Kaak-
rab häkitselt nuussuma.]

Fr. Wedekind [tõuseb üles] Ma tean, Doro-
thee, lahkumine minust läheb Teile
raskeks, ja ka minul ei ole kerge Teid
kaotada. Teie tahate minna, Teil on
sundiwad põhjused, ma saan sellest
aru, ja sääl ei ole midagi muuta.

[lahkelt] Teie tahate homme minna?

Dorothee. Ja äga mitte ilma, et ma Teid
tänaand oleksin . . .

Fr. Wedekind [waga tõsiselt] Teil ei ole
tarwis mind millegi eest tänada,
Dorothee!

Frantz [kuiskelt nutta] Armuline proua,

ootamata rõõm... Konsuli härra...

Konsuli härra Prätorius on siin!

Pr. Wiedekind [elawalt] Minu wend?... .

Ah, see ei ole ju võimalik!... Kus ta siis on?

Dorothee [läheb selle wahes seis pahemale poole ära.]

Konsul Heinrich Prätorius [Keskukse pääl]

Siin ta on! (Duuwäärt wanahärra, umbes kuuskümmend aastat wana, lähikeseks põetud walge põskhabe, peenelt tagasihoidlikult riides; tema terwest olekust tundub häädus, südam-
lus ja elurõõm; raisutab proua Wiede-
kindi südamlikelt.) ja, minu armas
Johanna, sinu kuuekümmne wiendal
sünnipäewal ei tahtnud ma ometi
puududa. Kas olen üieti teinud?

Pr. Wiedekind [svoja tundmusiga] Mi-
nu armas Heinrich!

Prätorius [oma mantlit maha ajades
ja Fransu kätte andes] ja kausa kül-
lalt ei ole me üksteist näinud, nii

umbes kaks aastat. Õnnesoovikir-
ju kirjutada ei ole ma kunagi
armastanud; nõnda siis istusin
ma eila raudtee päale ja tossu-
tasin läbi öö Bremenist siia. Aga
tead sa õige, Johanna, enne kui
me pikemaaks jutuks maha istume:
pääasi oleks ometi küll mõistlik
mõnus eine!

Pr. Wedekind. Franz, laske kõis mu-
retseada.

Prätorius. Siis ruttu, palju ja hääd.
Ja kõige päält: mõistlik pudel rot-
weini. Kuulge õige, Franz, kas Teil
on veel Haut Brioni?

Franz. Teil käsu pääle, konsuli härra
Prätorius. Wõi wõite mulle midagi
muud isearalist soovida?

Franz. Wast 85 aasta Lalagune?

Prätorius (sued maigutades) Mulle
liiga range.

Franz. On ka veel mõni pudel Mou-
ton Rotschildi õndsast härrast alles.

Prätorius [jälle maigutades] Hommi-
kuss liiga raske, armas Franz. Seda
juome õhtuks. Jõome siis päale Haut-
Brioni juurde.

Franz [keskelt ära]

Prätorius. [wiib pr. Wederkindi ettepoole]
Ja nüüd lase enesele kord otsa waa-
data. Nature lund sadanud on saäl
ülewel. Aga muidu weel täiesti need-
samad hääd jooned. Lina, à profas,
kas tahib siis sigarit nõkku pista?

Pr. Wederkind. Missugune küsimus!

Prätorius [wõtab sohwa pääl tema kät-
wal istet] Jumal, küll sina oled ran-
natlik! Ja nii mõistlik, tumedad es-
viided! Mina ei ole oma kolmeküm-
ne wiie aastases abielus oma armsal
Mariel neid pagana tüll-gardinaid
ikka weel ära wöörutada jõudnud.
Meie juures kodus oldakse nii hirmus
alalhoidlik. [Tanel mõnusalt ühe siga-
ri põlema] So, siin istume siis! Ja
[tema kätt silitades] nüüd jutusta

mulle õige nagu kord ja kohus,
kuidas su käsi käib, mis sa teed,
kuidas sa elad jne. jne.!

Pr. Wedekind. Waikselt ja rahulikult.

Täewad raatwad üksteise järele.

Ma olen paljudes häategewates sell-
sides tegew. Teab ometi midagi te-
ha olema. —

Prätorius [suitsetades] Ja, sellest
ma juba kuulsin. Ma usun, Her-
berti käest, kui ta wiimati meie
pool käis. ja isearanis huvitowad
sind sellsid, kes waga sihtsid laga
ajawad?

Pr. Wedekind. Mitte ainult, aga ma
annan järele, et mul niisuguste sell-
side edendamise isearanis südame
päääl seisab.

Prätorius [lõbusalt] Ütle õige otsusoka-
selt, Johanna, teed sa seda siis õig-
lasest usust?

Pr. Wedekind. Muidugi.

Prätorius [muigutades] Kuidas ennast

muuta võib! Niikaua kui ma sind
tunnen - ja seda on ometi mõni aastakene - ei ole ma ialgi sinu juures
nii isearalist armastust kirjaku vastu leida võinud.

Pr. Wedekind aastat muudavad mõndaagi.

Frätorius [vaatleb teda ühe silmapilgu
peäd raputades, siis teist juttu tehes.]
Ja kuidas Herberti käsi näib? Tublikes
poisiks saanud! Kui ta mineval
kevadil meie pool käis, võitis ta
meie juures kõik ringkonnad esimesel
silmapilgul. Piltlik inimene, lak-
ke, awalik iseloom; mis ta näägib,
sel on käsi ja jalg, nagu ma sagidas-
ti loen, omas ametis nupumees, kõigi
prokurööride roll, kõigi süüaluste
ebajumal. Ja selle juures tantsib see
poiss veel päalekauba taredasti ja
[väga tähtsalt] mõistab täespoolest
rothweinist midagi.

Franz [toob eine, jääb seisma.]

Frätorius. Jätke aga, Franz, ma saan
juba ise nõrda.

Franz [ära.]

Frätorius [omale serwietti ette sidudes]

Suurepäraline, see Ernestine on ikka
päris kalliskiwi. [Kuna ta süüb ja
weini klaasis asjalikult katsub.]

Utle õige, Johanna, mispärast poiss
naist ei wota? Kas weel midagi plaan-
ni pääl ei ole?

Fr. Wedekind. Ta wotab ja walib liiga
raua. See teeb ka mulle muret. Tga-
üks peab mulle meele järele olema,
kui ta teda südamest armastab.

Frätorius [ikka süües] Kas tead,
arwalikult ütelda, ma olessin temale
hää meelega ühe omast kolmest plikast
andnud, aga see oli tehniliselt wõi-
mata. Kõige wanem on liiga wana
tema jaoks; kõige noorem liiga noor,
ja kesmine on juba mehel... Koh
ja Alfred? On, nagu üteldakse, kõige
paremal teel suureks loomaks saama?
On ta siis omas abielus õnnelik?

Pr. Wedekind. Ma usun küll.

Prätorius. Oma wahel ütelda, kas see Ellen, sündinud von Ramming, ikka veel niisugune rumal rana on, nagu waremalt?

Pr. Wedekind. Ma näen mõlemaid väga harva. Alfred elab täiesti oma naise waimate kinnistes ringkondades.

Prätorius. Aha! ja on muidugi ka juba onwale nende inimeste järele aimamata tooni külge harjutanud: „Meie Rammingid!“ Oi taewataat, oi taewataat, missuguseid puupäid ilmas olemas on!

Sest, et nad paar aastat sadeliseisuses on... mu jumal, see ei anna ju ometi küllalt põhjust ennast rakku ni wiisi kohwile ajada. Selles seltskonnas saab sinu Alfred muidugi selle siidame naturuse, mis tal oli warsti hoopis ära kaotama. [Suurvätti ära pannes] See oli tõesti päris tore. Sellest ometi jaoks wotan ma omale needu õpetuse kodu kaasa.

[Tõuseb üles] So, nii oleksime siis sinu perekonna registri põhjalikult läbi arutanud, ja nüüd lase ma jutustan sulle midagi oma karjast. [Suitsetab jälle.]

Pr. Wedekind [lühikesse wahetaja järele] Heinrich, kas sa midagi ... Egonist ei ole kuulnud? [Tõuseb üles]

Prätorius [kõndides ja suuri suitsupilvi lastes.] Hm! ... mitte just palju.

Pr. Wedekind [tungiwalt] Mis sa tema üle oled teada saanud?

Prätorius [kõndides] Mitte just palju ja — ei maksa pimesiirku mängida — mitte just hääd. Ma olen sulle tema pärast küllalt ette waltanud, aga sellel ei ole ju nüüd enam ühtegi otstarbet. Ma sooviksin, armas Johanna, et ma sulle parema sünnipäewa kingituse võiksin teha. Teated, mis minu asemel sulle Hongkongist saatis,

ei olnud mitte väga trööstivad: Egon
olla laiskworst, ei tahtwat sõna
kuulda, muidugi lood naesterah-
wastega, wõlad, harilik noorte päewa-
waraste paturegister.

Pr. Wedekind [raske ohkega] ja nõnda
läheb ta hoopis hukka.

Prätorius. Ja, minu armas Johanna,
et ka mul see õige kurb arwamine
oli, tegin ma, kui tema eestkostja,
ruttu otsuse ja andsin poisile käsu
tagasi tulla.

Pr. Wedekind [hirmuga] Tä tuleb ta-
gasi? Tä ei ole temale küllalt aega
meeleparandamiseks andnud!

Prätorius. Kaks aastat on see wõrunael
ära olnud, selle aja jooksul võib
inimene juba näidata, kas ta tahab
wõi mitte. Harilik waritsemine, mi-
da noorte inimeste juures tarwitada
armastatakse, ei ole tema juures ai-
danud. Wast ei kannu poiss na sää-
list klimat ära. Tä peab Bremenisse

minu juurde ärisse tulema, ma
 lasen teda esioitsa õige oma lae-
 waehituse tehastes töötada, laewa-
 teenistuse jaoks alla ta säääl üle-
 mere ikka veel kõige rohkem hirmu
 ja püsidust näidanud, ja ma
 tahan kõigest väest katsuda, temast
 veel midagi kõlbulist teha. Sa
 tead, ma olen hääsüdameline, ma
 usun, üsna lõbus inimene, aga
 kohusetäitmises äris ei mõista ma
 nalja. Vast kõlbab ta laevasõidu
 pääle ja last saab veel kord tüüli,
 auus meremaru! ... Kui ta minu
 kantseeru all korralikus ei hakka,
 siis ei aita teda enam ükski rohi!
 Klingenberg ja pojad on ta minema
 kuu kuundal minu laewal
 „Weseril” Hongkongist minema
 saatnud, ta ujub juba viis nä-
 dalat wee pääl ja jõuab täna õh-
 tu Bremenisse. Sa võid teda juba
 nende päewade sees siin jälle näha.

Fr. Wedekind. Ei, seda ma ei suuda
weel!

Prätorius [imestades] Hollah, hollah,
Johanna! [Wahib leda jälle väga tera-
walt, rohem enesele] Emelie! [jälle
kõndides] Sa kutsusid mind nohe-
aasta eest — see oli vähe aega enne
sinu mehe surma — väga tungiwa
kirjaga siia ja palusid mind õgoni
wõimalikult ruttu Hiinamaale wõi
Jaapanisse saata. Leda ma tegin.

Et sa seda nägugi ei nõidanud, et
mulle põhjusi nimetada, siis ei pä-
rinud ma pikemalt nende järell.
Koh, see wõrukaal on seekord ruma-
laid tempusid teinud, arvatawasti
ilusa hulga wõlgasid. See on kahtle-
mata. Sa tahtsid seda oma sureja
mehe eest warjata ja saatsid noore
päewawarga ära. Tõsi: poiss ei ole
ikka weel aru päha wõtnud. Aga see
ei wõi sind, tema ema, ameti mitte
tagasi tõrjuda temale kord jälle

silmi waadata. Kaks aastat on
pikk aeg!

Fr. Wederind. Mitte pikk küllalt,
et unustada!

Prätorius. See paneb mind sinu
muuduse heldemeele juures imes-
tama. Ja käsi südamele, Johan-
na, süüdi ei kanna poiss mitte
üena üksi. Seda kannad sina
niisamati, nagu sinu radunud
meesgi. Tema on teie wale kaswa-
tuse wili. Mis sinu mees waljust
poolest liialdas, seda liialdasid
sina pehmuse poolest. Sina oled
selle piltilusa wõrukaela ära
hellitanud ja kõik tema rumalad
teibud rinnikatnud...

Fr. Wederind. Ma olen oma nõrkuse
est küllalt waljusti kannatada saa-
nud.

Prätorius... Ja kui Wederind nüüd
meel koguni haigeks jäi ja ennast
äris sugugi enam ei näidanud,

siis tundis Egon enesel häkitselt wa-
bad tiivad olevat. Omamahal ütelda,
mina ei olnud oma ühessatsistruum-
ne ja poole aastaga ka kellegi püha,
ja ometi on minust päris tubli mees
saanud!

Pr. Wedekind [pahaselt] Sest et sul ise-
loomu ja aautundmust oli!

Prätorius. Põisis peitub wast kõige selle
pääle waatamata ometi hää tuum!

[Ukkelt] Wiimati on see ometi rohkem
meie weri, kui jake Wedekingi oma.
Wast ometi ainult rohkem ülevahutaw
jõud, rohkem nooremehke ülemeelikus,
kui tõsine iseloomu wig. Noor
wein, mis kord ometi weel selgeks
käärib!... Ei, ei, lase mind kord
saatuse käl osa etendada, wast
läheb kalse õnneks ja ma trein sul-
le temast weel tõie mehe walja...
Kas tead, kuidas sa temale teed para-
nemise poole palju kergemaks saad
teha?... Kui sa temaga ise kõne.

leksid ja talle südame pihtra kopu-
taksid: Helid, mida ema leiab, ei
seisa ühegi teise inimese võimuses.
Häkilise jälle nägemise ärevus mõjuss
vast väga hästi. [Lühikese wahc aja
järele] Kas ma pean teda tulla last-
ma?

Pr. Wedekind [wihaga] õi: Ütle temale,
et ma teda alles siis näha tahan, kui
temast mees on saanud ja tal enam
tarwis ei ole minu ees silmi raha
lühia. ja ole wali tema wastu, kalas-
tamata wali!

Prätorius. Selle pääle wõid sa kindel
olla; kõigepeenenemat tubakut ta mi-
nu juures suitsetada ei saa.

Pr. Wedekind [warisedes] Heinrich,
sinule wõin ma seda ju ütelda: ma
olen küll salajas tema pääle mõtelnud
ja igäpaew teda omas palwes meelde
tuletanud, aga ilma lugupidamiseta
tema ees, ilma usuta tema paran-
mise sisse! [Pöetab nuuksudes tema

linna najale, meeleheitlikult] ja ta on ometi minu laps, minu oma laps!
Prätorius. [pehmelt trooolides] Minu armas, wana õde! Inimestega on niisamuti, nagu puudega. Nagu igal puul, nõnda ka igal perekonnal üks ruiw oks. [Lasel ta oma kätte wahelt wabaks]

Pr. Wedekind [istub]

Prätorius [lühikesi waheaja järel] Ütle õige, see noor naesterahwas, kes minu tulekul nii karmesti toast lahnus, oli küll preili Bülow?

Pr. Wedekind. Ja.

Prätorius. Kena tütarlaps. See on siis selle õnnetu inimese tütar? Selle troh-wiaeg peab ju warsti mööda olema.

Pr. Wedekind. Ta on nädala eest wabaks lastud...

Prätorius [paneb uue sigari põlema]

Ära aga ehmata, see on alles teine. Selle looga tegi sinu mees seekord ka päris lollust. See kakskümmend tuhat marka, wõi kuupalju seda sodi oli, oleksime

mina ja tema ära randa suut-
nud. Oma raha ei ole meie
sellepärast ometi kätte saanud, ja
inimene on eluajaks õnnetuks tek-
tud. Tema vleks ka niisamatigi
oma karistuse leidnud.

Pr. Wedekind (aeglaselt) ja kuidas?
Prätorius (tõrselt) Oma südame
tunnustuse piinades, minu
armas Johanna!

Pr. Wedekind [wahib tummalt oma
ette.

Franz (respekt, teatades) Assessor'i
härra Wedekind proua abika-
saga.

Pr. Wedekind [jaatab pääga,
ülestõustes.]

Franz (ära)

Prätorius (naerdes) Lündinud
von Ramming. Issand kui
naljajas, lapsed lasevad oma
tulekut emale teatada.

Alfred ja Ellen Wedekind (respekt)

Alfred [väga peenike noor mees, kahe-
sumne unber; tema oler külm ja
waljarutsuw.] Armas mamma!

[Suudleb tema kätt.] Meie südame-
likum õnnesoow!

Ellen [peenike noor proua, lilleringu-
ga, mis ta teretamise juures proua
Wedekindile annab.] Armas mam-
ma! [Kisamuti:] Meie parem õn-
nesoow!

Prätorius [kes wähe tagapool seisis]
Tere saah!

Alfred [wiisakalt, ilma soovuseta!]
Missugune wotamata rõõm, onu
Heinrich! [Annab talle tuntud kergats-
aknel kambil kätt.]

Prätorius. Sumaluke, prüss, mis turni-
harjutusi sa siis teed, kätt anda?

Ellen [kangell kumardades] Armas onu!

Pr. Wedekind. Need ilusad roosid! [Leab
nad ühe waasi sisse ja jääb türikes
ajaks ringituste laua juurde korral-
dama.]

Alfred. Ja, armas mamma, meie kantlesime rauda, mis meie sulle kinkima peame, aga et sul ju öieti kõik on, siis otsustasime tähtjate kättega tulla.

Prätorius. See on ka kõige odavam. [Lustiliselt] Koh, väike proua, peenest perel ikka veel ei ole? [Lüüakse] [Lüüakse] Ellen rõhki meelega.]

Alfred. Ellen kinkis mulle tubli, terve puja.

Ellen. Ja, väga ilusa puisi!

Prätorius. Post on liiga lohakas, sest mina ei ole Teie teadaandmist saanud!... ja sina oled kuninglik assessor ja saad, nagu ma rahun, varsti kõrgema koha?

Alfred. Ja muidugi.

Ellen. Meie poeg saab meie ja minu vanemate soovijärele ka riigiteenistusesse astuma.

Prätorius. So? Kui wana see jõmpsi-
kas siis on?

Ellen [terawall] Minu poeg on üks aasta, kaks kuud ja viis päeva wana.

Prätorius [lõbu tundes] Noh, siis ei ole Teil omas isa- ja emalikus hoolekandmises igatahes tema saatuse üle otsustamisega hiljaks jäänud.

Alfred. Minu abikaasa wanemad ja meie oleme selles arwamises, et riigiteenistus ometi sinuksene elukutsa on inimeste jaoks häast perekonnast noortele.

Prätorius. Minu poistest on kaupmehed saanud, nagu mina, nagu sinu isa, minu armas Alfred, ja meie kõik oleme selle walikuga väga rahule jäänud. Minu alandliku arwamise järele omandab inimene kaupmehe seisuses rutemine wakama pilgu!

Frans [teatab] Armuline proua, härra Ernst Bülow palub . . .

Alfred. Kes! Jumala pärast, mamma, sa ei taha ometi seda inimest wasta võtta?

Prätorius. Kas sa oled tema tütrele lu-

kanud teda vastu võtta?

Fr. Wedekind. Ja.

Prätorius. Suis pead sa seda ka tege-
ma. (Jaatab Franzile)

Frants (ära.)

Alfred. Kulle aga lubad sa, armas
mamma, et ma Elleniga eemale
jään.

Prätorius. Mis sa siis õige tahad?
See mees on ju oma karistuse ära
kandnud? Ja ma arvan, iga in-
mese kohus oleks niisugust õnne-
tut inimest mille eemale tõugata,
waid elusse tagasi juhatada!

Alfred (terawalt) ka luban enesele
sinu arwamist mitte õigeks pida-
da. Minu kohus on ennast nii
mustadest ollustest eemale hoida.
Seda nõuab minu ametiaa.

Ellen (jaatab nõuus alles)

Prätorius. Wäga tubli! See kõlab ka
wäga ilus, aga — ära pane pahaks —
on lollus! Wõi oled sa ka juba sellel

seisukohtal, et sul oma eraau on?

Alfred [paneb monokli silma ette ja mööda oma onu]

Pratorius [jälle lustiliselt] Ütle viige mu poiss, sinu silma nägemine on küll lähiseseks jäänud? Siamaani ei olnud ometi seda wiga Widenindide perekonnas mitte? (fämedalt) Ma tänan ka sind ja Elleni waga. Minu perekonna käsi käib hästi.

Alfred. Meie baby on küll juba siin. Tule, Ellen! [Wüb oma naese pahemalt poolt ära.]

Pratorius [talle järle waadates] Lamba-pää! ... Oieti wõiks sel juhtumisel seda tulewast ametnikuseesuse mahk-metes üt lähemalt tundma õppida.

Herbert [paremalt poolt]

Pratorius [waga südamlikult] Tere, armas poiss! [Herbert raputab süda-meliselt tema kätt.] Noh, mul ei ole nüüd aega, ma pean külma wanni minema ja kord ometigi läwna-

laua jaoks ennast riidesse panema. Aga tänan ohtu westame jälle ühe linnise löbusasti juttu. Terwist armas Johanna! [Pakemali poole ära minnes aimab ta Alfredi järele.] Seda nõuab minu ametiaiu! Tule, Ellen! [südamest naerdes ära] Frans [awab Bülaule ressurse ja paneb ta wäljastjauoll kinni.]

Ernst Bülau [astub sisse; umbes wiekümne wike aastane mees, walgete juustega ja lühikese halli habemega, lihtsalt, aga piinlikult puhalt riides.]

Dr. Wedekind [enesele.] Kuidas ta muutunud on!

Bülau. Tere, proua Wedekind, tere, härra doktor!

Herbert. [parub talle istet.]

Bülau [kõneleb üsna lihtsalt, ilma walemajuta] Ma tänan wäega, ma ei taha kaua tülitada. [kõik kolm jääwad seisma; ta pöörab ennast

[pr. Wederindi poole.] Minu Dorothee ütles mulle, et Teie täna oma sünnipäewa pühitsete, ja sellepärast tahtsin ma just täna Teid tänada.

Pr. Wederind [väga tõsiselt] Aga jätke see ometi, härra Bülow!

Herbert [paneb Bülowi israa weli, väga terawalt tähele.]

Bülow [üsna lihtsalt] See oli alati minu kõige raskem mure esimesel aastal: mis saab tüdrukust! Siis olite Teie nii suuremeelne ja wõtsite ta oma majasse. Esiti ei tahtnud ta ju mitte. Ta arwas, ta ei teki seda minu pärast teha. Aga mina ise andsin temale nõuu. Ma tundsin ju Teid kaua aastaid, ma teadsin ju üsna kindlasti: Teie, proua Wederind, reelasite oma meest asja kuni wiimaseini ajamast. Ma olen Teid õieti mõistnud: Kui Teie mees suri, tahtsite Teie minu lapse kallal jälle kõike hääks teha. Ja kui

ma üleüldse need viimased kaks aastat olen elanud, siis on see Teie töö!

Fr. Wedekind [wäga tõsiselt] Ma olen ainult oma kohust täitnud! Bülau [wähe elawamalt] Ei, see ei olnud Teie kohus, tüdrukut oma juurde wõtta. Ma wõin küll arwata, kuidas inimesed pääd rapustasiwad, kui nad kuulsiwad, et minu tütar Teie juurde sai!

Teie olite ju linnas esimene naisterahwaste seas. Aga, et Teie rahwajutust ei hoolinud ja kõikide riuste julgelt oma arwamisest ninni pedasite, see oli Teie poolt suur tegu, proua Wedekind, ja selle eest tänan ma Teid...

Fr. Wedekind. Ma sain juhtumise kombel kuulda, et Dorotheel Teie wäimehe ja tütre juures väga halb seisusord oli. Sellepärast wõtsin ma ta säält ära. See on kõik ja ei

24.
ole tänu wäärt.

Bülau. . . ja kui ta mind wangimajas
waatamas käis ja mulle küllalt ei
jõudnud jutustada Teie käädusest
ja hooldest. . . [Tundmused wõtawad
tema üle täieliselt wõimust, ta haa-
rab pr. Wederindi käe ja tõstab selle
omna huulte juurde, siis waatab ta
tema poole üles, auurõõrlikus imestu-
ses.] Proua Wederind, Teie olete püha
naesterakwas!

Pr. Wederind (tõmbab käsilise ärewu-
sega temalt käe ära)

Herbert. Teie tütar on häa ja on mi-
nu emale wäga hõlpsaks teinud
sõbralik olla.

Pr. Wederind. Minu maja on Dorotheele
igal ajal awatud. Ta võib iga silma-
pilga minu juurde tagasi tulla.

Franz (pahemalt poolt) Armuline
proua, õpetaja härra Ruemann ootab
raamatukogu toas.

Pr. Wederind [Franzi poole nirkutades,
kes ära läheb.] ja kui Teile, härra Bü-
l-

au, minu abi wahest tarwis peaks
olema, Teie leiute mind alati wal-
mis. [Jatab teda jumalaga ja lä-
heb rahemale poole ära.]

Bülau [waatab temale üksisilmi
järele, nagu mõnele ilmutusele,
suis pöörab ta ennast pikramisi
keskuse poole.] jumalaga, härra
doktor.

Herbert [teda tagasi kutsudes.]
Härra Bülau, istuge õige minu
juurde. Ma tahaksin Teiega paar
sõna rääkida. Aga siis wõtke ometi-
istet. [Istub ühe leentooli peäle,
Bülau ühe järe peäle.] Ma wain
enesele Teie seisusewõrda täielisti
ette kujutada. Elu on Teiega rää-
dasti ümber käinud. Aga Teil on
weel pikk tee ees. Waatame õige
kord asja peäle üsna praktiliselt
külgelt. Mis plaanid^{te} Teil oma
tulewiku kohta?

Bülau [sürgawa ärewusega, ilma

et seda rõwasti kuulda laseks.] Mis ma omast tulewikust hoolin, härra doktor! Mul on weel ainult üks asi ilmas teha: oma minewiku pean ma puhta nägema.

Herbert [wäga tõsiselt] Seda ei saa Teile keegi keelda. Teil peab jõudu olema sellega, mis sündinud, lõpuarwet teha. Seda olete Teile iseenesele ja oma tütrele wõlgu!

Bülau. Minule enesele ja minu tütrele olen ma ainult auusa nime wõlgu! [Tasase, wärisewa häälega.] Ah, härra doktor, ma tahaksin ju igale inimesele ütelda: „Aga siis usu mind ometi, ma olen ju süüta!”

Herbert [waatleb teda õige terawalt, siis wäikese wahkaja järrel] Mul on kahju Teid sel seisuskojal näha. See teeb Teile meele ikka rohkem mõrudaks ja ei too Teile mingit kasu. Teie tütar ütles mulle, et Te kohta otsite?

Bülau. Seda tean ma ju ainult, et

oma mõtteid uimastada!

Herbert. Teie tulevikku ja oks võin ma ehk Teile kasulik olla, Teie minevikku asjus olen mina niisama jämetu nagu Teie ise! [Wahhaag]

Bülau. Kui Teie isa seerord mitte nii halastamata ei oleks olnud, võik oleks võinud teisiti minna!

Herbert. Teie ei tohi minu isa vastu ülespohtune olla. Et Teie ta Teie teadaandmisega: „Härra Wedeskind, minu kassas puudub kassakümmend tuhat marka“ — mitte rahule ei võinud jääda, sellest saate Teie omete aru. Ütelge otsekohele, kas oleksite Teie tema asemel selle saladuslise asja ilma pikema jututa rahule jätnud?

Bülau. Kuidugi mitte. Aga ma ei oleks mehe vastu, kes kassakümmend aastat mind teeninud, nõnda talitanud, nagu Teie isa lõpuks minu vastu.

Herbert. Minu isa oli Teid täielikult usaldanud ja sellepärast tegi usalduse murdmise nii pika aja järele tema meele seda kibedamaks.

Bülau. Doktori härra, kas tahate mind üks silmapilk kuulata? Kui see õnnetus juhtus, olite Teie ju omal suurel reisil Greqkamaal.

Herbert. Ma mäletan üsna selgesti: see oli webruari lõpus 92.

Bülau. Üsna õige. Kahesümne kaheksandal webruaril.

Herbert [täiendades]... ühel laupäeval. Teie olite oma seletuse järele kassa korralikult kinni pannud, ja kui Teie esmaspäeval wara kapi lahti tegite, oli raha kadunud. Teie näete, ma olen roju tagasi jõudes omale täielise seletuse muretsenud. Ägeda loomuga inimene oleks arwatawasti kahe lörmilöönud. Minu isa aga, kui praktiliselt mõtlija inimene, ei tahtnud sugugi, et asi otsepohe suure loku külge

riputatakse. Mis ettepanekud ta Teile siis tegi?

Bülau. Ta votas, et mina oma tagavara summast puuduva raha ära tasun.

Herbert. Seda ei suutnud Teile aegamitte?

Bülau. Ei.

Herbert. Teile ei pea seda mulle pahaks panema, kui ma siin asju puudutan, mis Teile vast piislikud on. Aga, et meie rööd nii põhjalikult sellest ajast roneleme: Teile olite raudemat aega õige suurt palga saanud. Üheksa kümme tuhat marka, eks ole? ...

Bülau. Kümme tuhat marka.

Herbert. Ja olite põiale selle õige suuri kingitusi saanud. Teile eluviis oli alati väga lihtne olnud. See pidi minu isale silma torrama, et Teil midagi, mitte midagi ei olnud, puuduva summa.

tasumiseks. [Et Bülow liigutuse teeb]

On see Teile aga vastu meelt . . .

Bülow. Palun näkige aga edasi.

Herbert . . . ja kui ta siis küsis, kuhu Teile kogutud raha on jäänud, tunnistasite Teile häkitselt, et Teile kannis suurte spekulatsioonide läbi börsel kõik kaotanud olete. Edespidised uurimised tõendasivad, et Teile oma väimehega, agent Cibulskiiga, ühe . . . mitte just väga häa nuulsusega inimesega koos seda börsemängu ette olite võtnud ja et Teile pangamajale veel ühe summa wõlgu olite, mis [nature wiiwitades]

. . . umbes kadunud rahasumma suurune oli. Kui raske daw asi, mis ka süüdimõistmise juures otustandew oli, tuli sinna juurde, et Teile selle summa mõne päewa jooksul ära pidate maksma! . . . Sel silmapilgul muidugi oli minu isa kõik usalduse Teile vastu kaotanud!

Bülau (wähe clawamalt.) Ja, siis märkasin ma hõrkitselt, et tema rasktus minu peäle langes. „Kõige pühaduse nimel,” hüüdsin ma, „härä Wedekind, Teie ei usu ometi, et mina - - - mina ise?” Ja kui ta mulle selle peäle ainult watas: „Minu äris ei sünni nõiatükreisid,” — siis tormasin ma omas nõuuta olexus ise politseisse ja andsin arja üles.

Herbert. Mind paneb imestama, härä Bülau, et Teie seda rohe peäle rakapuumidumise leidmist ei teinud. See olexs seekord paremat walgust Teie peäle heitnud.

Bülau. Oma ilmasüütust tundes ei tulnud ma ju sugugi selle hiomsa mõtte peäle, et ta mind wargaks wõiks pidada. (Walusalt.)
Kakerümmne aasta järele!

Herbert. Ärge saage minust walesti aru, härä Bülau, kui see jutu-

ajamine ikka enam üleniulamise laadi omandab. Aga minu kaastundmus Teie ja Teie tütre vastu ja minu otsusehene piidmine Teid aidata sunnivad mind asja kord põhjalikult ette võtma. Ütelge mulle ainult, kuidas tulite Teie, nii mõistlik mees, mõtte pääle, niisuguste kaalamurdvate äritunnidega tegemist teha?

Paula. Ma olen seda kõike seekord rohtu ees jutustanud; aga mind ei usutud. Minu väimees tahtis oma äri suurendada, asjastud olla hääd, ma pidada oma raha sisse andma. Minu tütar Lina, käis pääle ja piinas mind! Kui ma seda ei tegevat, olla tal põrgu majas. Ma andsin kõike oma kogutud raha ära. Warsti oli kõik kadunud. Ja siis wedas minu väimees sellele küllakule teele ja puhus mulle päewast päewa ette, ainult börsil woiwat meie kaotatud raha jälle tagasi wõita. Ja ma taht-

sin teda jälle tagasi saada, Dorothee pärast. [Wäikse wakuaja järele.] Oma rahaga ei ole ma midagi kaotanud, oma auruga rõik!

Herbert. [Tõuseb üles.] Herra Bülow, ma tahan Teid häameelega uskuda, aga nõiatükkisid ei sünni tõesti ühesgi äris. Kas Teile siis sugugi mitte kõige pisematgi kehtlust kellegi pääle ei olnud?

Bülow. [Tõuseb üles, väga nurwalt.] Mitte kellegi pääle!

Herbert. Pääle Teile oli ainult minu isal, kes seekord raskesti haige oli, wõtmed. Ursehoidaja seletuse järele ei näinud laupäewast saadik pääle üri rinnipanemist kuni esmaspäewa hommikuni üksigi teenistuse oleja majas. Majas ise elasivad ainult minu wanemad ja minu wend Alfred...

Bülow. Üsna õige. Ainult Teile wanemad ja mõlemad noored härrad

Alfred ja Egon. Herra Egon võiks
Teile nõik täielikult jutustada, mis-
sugune äraueus sellel hirmsal esmas-
päeva hommikul kontoris walitses!
[ohates] Aga see on nüüd na saugel
ära.

Herbert [teeb ühe saigu labi toa.] Tüie
naeti ise: mitte kusgil walguse niirt
selles pimmeduses, mitte kusgil ühtegi
punkti, millest kinni võiks hakata!
[Käib jälle labi toa, siis jääb ta seis-
ma.] Mul on väga kahju, et ma Tüie
le seda üttema pean, aga Tüie asi
on halb!

Pülaru [hökiliselt tormiliselt] ja
mõtelda et see, kes seda teinud, wa-
balt ümber jookseb ja inimeste hul-
gas lugupeetud on, kuna mina...
mina! [Hirmsas vihas ja rusikas
kätega] Kui ma tema kätte saar-
sin, selle wiletsa, ma lõõksin ta
ilma armuta maha! [Pikk waheaug]
Herbert [waatab temale raua otsa,
wikkamisi ja mõtleb os isemesele.]

Nõnda ei räägita omeli mitte, kui
siidi oldakse!

Bülau (jälle lihtsalt) Ma olen Teile
nüüd kõik ära ütelnud, doktori
härra! Kui Teile mind omeli
wähemalt usuksite ja Teile proua
ema, redada ma nii sügawalt auus-
tan! [Loojalt ja kindlalt.] Ma olen
Teile tõesti tõtt rõõnelenud! [Piha-
likult] Kui tõesti kui jumal tae-
was! [Wahetähtselt ja pöörab minema.]

Herbert (läheb talle mõne sammuga
järele, sunnib ta temale kindlalt
otsa waatama, sügawa tõsidusega)
Härra Bülau, Teile olite waremalt
jumalakarilik mees, Teile laul ei
puudunud isegi söögipalwe.

Bülau (usklikult) Ma palwetan
ka tänane weel, ma ei ole wõige sel-
le pääle waatemata oma juma-
la kohta rakklemata hakkanud!

Herbert (kindla rõhuga) „Kui tõesti
kui jumal taewas!“ Te tunnete seda

tõsist piika tähendust. [Astub lähedale tema ette, vähe kõrgendatud häälega] Herrra Bülow, nüüd silm silma vastu. [iga sõna rohuga] Teie olete mulle tõtt ütelnud!

Bülow [lähedal tema ees] Ja! [Wõhkeäeg]

Herbert [käib mittu sõrda ärewalt üle toa, siis jääb ta seisma.] Ma ei wõi Teile muidugi mitte sell silmapilgul midagi lubada. Ma nõuan Teie endise adwokadi kaudu Teie artikid omale ja uurin asja läbi. Ja olge kindel, kui ma ka kõige pisematgi peatust leian, olgu see kas wõi õlekõrs, millest ma kinni haaran ta wõin, siis panen ma kõik oma tahtejouu ja osawuse Teie ja Teie aau eest tööle!

Bülow [nagu unest ärrogates, tasa]

Loota? [hoiab kaed silmade ette, nuuksudes, kõwemini] Loota?

Herbert. Kas Teie enne lounat irka waka olete?

Bülau (jaatab lummalt)

Herbert. Teie saate nii pea kui võimalik minust kuulda.

Bülau. [natsub rääkida, näitab sügavasti liigutatult, et ta mitte ei saa.]

Herbert (lahkelt) Kinge aga pääle, härra Bülau, ja ärge julgest naotage.

Bülau [pikkamisi ära]

Herbert (vaatab temale järele, tahab oma tuppa minna.)

Fr. Wedekind (tuleb pahemalt poolt)

Herbert!

Herbert (pöörab ümber ja tuleb jälle tuppa tagasi)

Fr. Wedekind. Mul ei saa wast terve päew enam võimalust olema sinuga üksi rääkida...

Egon tuleb tagasi!

Herbert (segaselt) Nii häkitselt? Kudas ta tuleb?

Fr. Wedekind. Ta jõuab täna öhtu

Bremenis maale. Onu Heinrich ta-
 hab teda oma juurde ärisse wotta.
 See peab wiimane katse wema.

Herbert (segoiselt) Poiss peaks ometi
 sord mäistuse pähe wõtma. (Wah-
 aeg.)

Pr. Wedekind. Bülaun läks alles praegu
 ära?

Herbert. Ja.

Pr. Wedekind. Ta oli kaua sinu juu-
 res?

Herbert. Tal oli mulle ka palju ütelda.

Pr. Wedekind. Oma tulewiku üle?

Herbert. Ei, oma minewiku üle.

Pr. Wedekind. Sellega peab ta lõpuarwe
 tegema.

Herbert. Seda ta just ei taha.

Pr. Wedekind. [waatab temale uurides
 otsa.]

Herbert. Tal on weel ainult üks eluots-
 larbe: oma minewiku sellest häbi-
 plekist puhtaks teha. Ma pean sulle
 awalikult üttelema, ema, mind erutas

temaga rääkimine väga. Mees ütles mulle, et ta süüta on, ja ta tegi seda nii lihtsal loomulikult viisil. . . . mulle on juba paljud oma ilmasüütust wandege kinnitanud, nii uskuwa sundiwalt aga weel mitte keegi!

Pr. Wederkind (aeglaselt) Ja mis järel-
dad sa edasi?

Herbert (elawamalt) Ja mõelda, et see mees võib alla tõesti süüta on. . . see oleks hirmus!

Pr. Wederkind (rahustades) Meie tahame üheskoos tema tuleviku rahule eest hoolitseda ja mineviku rahule jätta.

Herbert.

Pr. Wederkind. Lina na mitte?

Herbert. Mina olen selle mehega läbirääkimise järele kindlale arwamisele jõudnud, et saäl midagi peab sündima, et saäl

mõni tee peab leitama, mis selgu-
sele viib ja waest ehk seda onnetut,
murtud inimest aitab oma õigust
kätte saada.

Pr. Wedekind ja . . . mis tahad sa
teha?

Herbert [israa elawamalt ja närwi-
lisemalt ümber kõndides] Seda
ma ei tea veel esimese silmapilgu
ärewuses. [Loojalt] Ja mõtle ometi:
tema ilma süüetust tõeks teha, me-
hile tema auusat nime jälle taga-
si anda — see on töö, mis elu väärt!
[Suure soovusega] Ah, kui see mul
omeli õnneks laheks!

Pr. Wedekind [hirmuga enesele] See
oleks . . . hirmus!

Herbert Aga mitte üksi jurist ei
räägi sel silmapilgul sinuga,
waid ka mees! Sest [wäikse wane-
aja järele], armas ema, ma armas-
tan Bülowi tütart! [Auusa soovusega]
Ma näen selles tütarlapses oma õnne!

Ma tunnend teda, tema südant, tema meelt, tema mäistust, ja sa tunnend mind, ema, ja tead, et ma noor tuisupää ei ole.

Ma olen ennast läbi katsunud, ma olen seda õige tundnud olnud ja palun sinu õnnistust.

Fr. Wedekind. [aeglaseult] Ma annan sulle oma õnnistuse!

Herbert. [temale mõlemaid nõja vastu sirutades, rõõmsalt] Ema, seda ma ei oodanud! Ma tean küll, kui suurelt ja wabalt sa mõtled! Aga et sa Bülow minewiku eest tagasi ei karku, et sa ilma arwamisest ei hvali, et sa ainult minu õnne silmas pead, ilma kahtlemata, nõuus oled . . . .

[ülewoolawa tundmusega] ja, ema, temal on õigus: sina oled piika naesterahwas!

Fr. Wedekind. Ivo mulle Dorothee Bülow oma mõrsjana majasse!

[Wainse wahaaja järele.] Ainult ihte-
 tahaksin ma sinult paluda, Her-
 bert, jätta Piilau minewik rekule:
 meie kõikide kasu pärast.

Herbert [elawalt] Ei, ema! Just meie
 kõikide kasu pärast tahan ma sel-
 le minewiku hääks teha, mis mi-
 nu wõimuses seisab. Võib olla, ei
 lähe mul nõrda teda aidata...

Aga oma enese pärast ei taha ma
 ihtegi abinõuni katsumata jätta.
 Missugune koorem mõetaks meie
 kõikide päält! Tõsise emaliku
 armastusega tahad sa koristatud
 mehe tütarit nagu oma last was-
 tu wõtta, kui palju rahulisema
 südamega wõtaksid sa jälle lugu-
 peetud mehe tütre oma kaisu.

Pr. Wedekind. Ma wõin ju küll arwa-
 ta, et nii terawat ja omast elunut-
 sest waimustatud juristi, nagu si-
 na oled, asja iseäralsus meelitas,
 aga...

Herbert ja ma ei ole mitte ainult
nime järelle advokat, mina olen
ihu ja hingega viguse kaitsja!

Fr. Wäckerind [pehmelt] ja oled hästi
pöörg! See oleks mulle piinlik, piinaw
mõte, veel kord näha, et see terve
kurb lugu meie nimega veel kord
ilma ette ristakse.

Herbert. Anna mulle andeks, ema, see
pohjus ei wõi minu südametunnus-
tuse ees maksta. Mille nimi? See
tuleb ju ometi puhtalt sellest asjast
läbi. [Wäga elawalt.] Ei, ei, ma
ei saa sellest mõjust lahti, mis see
mees minu pääle awaldas! Kui sa
oleksid kuulnud, kui ta seda ütles:
„Kui tõesti kui jumal taewas“ — ka
sina mõleksid nõnda nagu mina
ja see mõtte piinaks mind terve elu-
aeg, et ma oma kohust wiimse wõi-
maluseni ei täitnud. Seda olen
ma temale, seda olen ma kõige
päält Dorotheele wõlgu!

Pr. Wederind [ärevalt] Ma arwan, sa teed tema hääks küllalt, kui sa tema tütre naeseks wõtad!

Herbert. See saab talle julgust andma, ei wõi aga teda häbist puhtaks teha!...

Prätorius [tuleb frasis pahemalt poolt, ilma et teda tähele pandaks sisse.]

Herbert [wäga elawalt] Ei, ema, lase mind oma teed käia!

Pr. Wederind [wäga tungiwalt] Kuid ma sind aga palun, tungiwalt palun, seda mitte teha?

Herbert. [waatab inestades oma emale ühe silmapilgu otsa, siis täie kindlusega.] Mul on rahju, ema, aga ka siis saan ma seda tegema!

[Kõnnib ärewalt ümber.]

Pr. Wederind [hirmuga enesele] See ei wõi ju olla... ialgi ja ilmasgi olla!

Prätorius [kes proua Wederindi wäga terawalt silmitsenud on, astub ette poole.] Oi tuhat, lapsed, küll teil aga äge labirääkimine!

Pr. Wedekind (seisab ühe laua najal ja püüab oma suurest ärewusest wõitu saada.)

Frantz (reskelt) Kaubanõuunika Marwitzi härra ja proua! [jäab lahtise ukse pääle seisma]

Herbert (wäikese wahesaja järel) Ema anna mulle oma käsi!

Pr. Wedekind (ajab ennast sirgeks, waatab hirmunud näwga oma pojale otsa, siis annab ta talle käe ja lähel temaga reskusest teise tuppa.)

Frantz (lähel neile järel, jätab ukse lahti.)

Prätorius (üsnä ees, waatab proua Wedekindile kawa järel, siis tõsiselt ja aeglaselt enesele) Minu armas Johanna, siin ei ole midagi korras! [Siis pöörab ta ennast ümber, ja runa ta mõtetes sikkamisi ja norus pääga reskuse poole sammub, langeb eesriie.]

Teine waatus.

Lesama dekratsioon.

[Lilled on ringituste laualt ära wõetud ja maitserikkalt ärkslisse seatud.]

Prätarius [istub riigetoolis, suitsetab ja loeb ajalehti, põmisedes.] „Telegrafi teated laewasõidu kohta 17. aprillil...

Postilaew „Oder“ Baltimoresse...

Kiirlaew „Prints Karl“ Walparoisost

Saut Hamptonisse... „Aha!“, Kiir-

laew „Weser“ minewa kuu kuueandal

Hongkongist Bremenisse ära sõitnud“

Õige.

[Selle aja sees on Franz keskuksest tulnud ja paremale poole läinud, rupsutab säääl, mille pääle Herberti „sisse“ kuuldu.]

Franz [astub awatud ukse poole.]

Doctori härra, preili Bülow lasab küsida, kas ta Teiega nüüd wast jumalaga võiks jätta. Ta tahlis siis siia tulla.

Herbert (elawalt) ütlege preili Pülaule, et ma soke tulen.

Franz [paneel ukse kinni ja annab Prätoriusele kirjad ära.]

Konsuli härra, post Teie jaoks tuli praegu ja ka see telegramm.

Prätorius (istudes) Täna wäga.

[läwab telegrammi] „Weser“ õnnelikult päralt jõudnud, Lürssen. ...

Ütelge õige, armas Franz, mis täna lõunaks saab? Mul ei ole kunagi enne lõunat hää olla, kui ma paris kindlaste ei tea, mis lõunaks oodata woin. Ja pääle selle seon ma siis hommikuseine selle järele. Jälle wist wöörad?

Franz. Nagu iga psühapääw. Aga et armuline prowa ennast wäga haiglase tunneb olewat, ei ilmu ta lõunelauale ja laseb konsuli härrat paluda, wööraid wastu wötta. Kas konsuli härra tahawad wast ehk söögisedelit lugeda?

[Annab selle temale.]

Prätorius. Aga muidugi! [Paneb omale näpitsparilli nina pääle], „Kilp-ronna supps“ — teate, Franz, sellest seisukohast oldakse meie pool kodus juba — — öieti üle — „Kogvad, sine spargeliga, poularde“, [üle brilli] muidugi truffel? [Franz jaotab.] „Salat, jää.“ [Female sedelit tagasi andes.] Üleüldse üsna mõistlik söögisedel, mis ennast meie pool Bremenis igatahes naidata võiks. Ma tänan Teid Franz.

Franz (respekt ära.)

Prätorius (loeb kirju)

Herbert (paremalt poolt) Tere, onu!

Prätorius. Tulise sihta, poiss, kas sa juba üleval oled? Kell on ju alles kümme ja täna on pühapäev?

Herbert. Mul on palju tegemist. Kas eilase õhtuga rahul oled?

Prätorius. Wein oli ju suurepäraline ja sinu jutujamine, mu poiss, nii-samati; aga [waatab enne ümber]

tead sa, omavalhel ütelda, mul on täna hommiku (liigutusega tähendades) nii . . . nii isesugune tundmus pää sees; minu noorepõlwe ajal nimetati seda rassi-ahastuseks.

Herbert (kergelt) Nõnda nimetatakse seda tänapäew ka weel.

Prätorius. Ja, ja, sel wanal Moutoni il on wanakuri rõhus. Kas sa tõesti weel adwokatide koosolekule läksid? On midagi uudist sinu ringkonnades?

Herbert. Ei.

Prätorius (üles tõustes) Kuule õige, Herbert, kas sul on weel üks silmapilk aega minu jaoks?

Ma tahaksin ruttu weel paar sõna sinuga rääkida. Sinu ema üle! Wanait teeb mulle eilasest saadik wäga palju muret. Teated, mis ma talle Egoni üle tõi, — sa saad seda õigeks tun-

Wanemuise
näitelawa
† ARTUS. †

nistama, - wiimati looma pidin, on
teda nähtawasti hirmsasti pöru-
nud. Nüüd kuulen ma parajasti,
et preili Bülowi tõesti ära tahab
minna. See on just praegu halb, väga
halb! Sina ema on selle noore naiste-
rahwaga väga harjunud, kes ju
teie seletuste järel tõesti häa, tubli
iseloomuga inimene peab olema ja
tal saab liiga palju aega olema
pääd murda ja minewiku üle järele
mõtelda. Ma wotaksin ta ju muidegi
asiotsa oma juurde Bremenisse, nii
mitte just eila õhtust saadik see
pagana jõmpssikas ka sääl ei oles,
kes temale nii palju südamevalu
walmistab. Mina pean tingimata tar-
wilikuks, et meie paraja asemiku
preili Bülowile otsime.

Herbert. Sääl on sul õigus. Ma räägin
nüüd preili Bülowiga ja palun teda
weel kord ema juurest mitte lahku-
da.

Frätorius. Seda ei tee see noor naesterahwas oma isa pärast mitte!

Herbert. Aga ma loodan minu pärast.

Frätorius. Sinu pärast?

Herbert. Onu Heinrich, sinu ees ei ole mul saladusi: Ma tahan täna preili Bülowi käest, enne kui ta meie majast lahkub, küsida, kas ta minu omaks tahab saada.

Frätorius [vaatab temale kavia otsa, siis paneb ta temale mõlemad näed ülaole pääle.] Minu armas poiss, iga teise juures ehmataks see seletus mind rohkem, kui ta mind rõõmustaks, sest see lugu Bülowi minevikuiga on ometi õige... iseäralik. Aga et sina seda mitte ütled, siis olen ma rahul. Sina ei ole mitte mees, kes ennast ilusa näolapirusega ära petta laseb. Sina oled tema wäärtust natsumud

ja hää leidnud olevat. Ja sina oled mees küllalt, et kõige muuga valmis saada. [Oma kirja võttes.] Kas ma võiksin vast sinu töötas uhe tähtsa kirja ära kirjutada? Herbert. Sind ei eksita keegi. Kuntseleid on täna kinni.

Frätorius [paremale poole minnes]. Hm, hm, preili Pülae! [ukse paal ümber pöörates.] A propos, kõbeasjad kaherümmne nelja inimese jaoks kingin mina, see on kind juba meie perekonnas nõnda viisiks. Väipsaid, kellasid ja lampsisid saate teie juba teiste käest tosinate kaupa. Ja mina vean kihla, Alfredil ja Ellenil saab väljavahetus jälle nii raske olema, et nad tühjade kättega tulevad. [Paremale poole ära.]

Herbert [kõnnib mitterõõdu edasitõugasi, jääb silmapilguks äkiliselt seisma ja tuleb siis tagasi.]

Dorothee [paremalt poolt.] Teie waban.

date, härra doktor, et ma nii wa-
 ba olin ja Teid siia paluda lask-
 sin. Aga ma tahan ühe tunni pä-
 rast ära minna ja tahtsin Teiega
 jurnalaga jätta.

Herbert. Kii on Teil siis nüüd asja-
 ga tõesti tösi taga?

Dorothee (tasa) ja.

Herbert (lühikesse wahetaja järel)
 Freili Dorothee, ma ei tea mitte,
 kas Teil isa Teile meie eilast läbi-
 rääkimisest on jutustanud?

Dorothee (südameliselt.) Kuidas
 ma Teil tänan! Ma teadsin ju
 Teile saate teda tõestima ja te-
 male uut elujulgust andma.

[Ärewalt.] Teil usute siis nüüd ka,
 et ta süüta on?

Herbert. Ma pean Teile otsesohuselt
 tunnustama: ja.

Dorothee. Ja Teil tahate teda aidata?

Herbert. Ma ei salga sugugi selle

asja raskust, aga ma tahan seda vähemalt katsuda.

Dorothee (soojalt) Teie õigusetundmus sunnib Teid seda tegema!

Herbert. Ärge mind liiga kõrgesti hinnake, preili Dorothee! Muidugi meelilab see mind, seda saladuslikku asja selgitada... aga ka õige egoistilise põhjusi on selle juures... ma tahan ka Teile Teie auusast nime tagasi anda. (Suure südamlise soojusega.) Armas preili, mis ma siin üsna lihtsalt Teie käest küsida tahan, saab Teie ja minu elu üle otsust andma. Teie tunnete mind ja teate, et kirglikud ja äritud sõnad mitte minu viis ei ole. Aga Teie saate juba tundma, mis ma arvan. Ma olen Teid kahe aasta jooksul, kus Teie minu emale abiks olite, tähele pannud, ma olen Teie südant, Teie iseloomu tundma õppinud ja — otsekoheselt ja wabalt — Teie olete mulle wäga, wäga armsaks

saanud!

Dorothee (hviab warisedes lauast kinni.)

Herbert (ikka soovemalt.) Vaadake täie usaldusega tulevikusse! ja ta saab Teie ilus ja päiksepaiste ne olemis, kui Teie oma saatuse ike mehe kätte usaldate, kes Teid soovalt ja kõigest südamest armastab!

Dorothee (värisedes.) O mu jumal!

Herbert (tema ette astudes.) Freili Dorothee, ma annan oma saatuse Teie kätte!

Dorothee (vaatab temale tummalt, tais ündsust otsa, lühike wahelaeg, esite pisaratega waideldes) Teie olite mind ära väikimata õnnelikus teinud... ja ma tänan Teid selle ündsuse tunni eest! (Kindlamalt.)

Ma tean, selle järele, mis ma praegu ära olin elanud, ei wõi ma kunagi enam päris õnnetuks ja jõuetuks saada! Aga Teie olite mind

H.

ka ütlemata kurwaks teinud. Sest
ma näen, et see õnn, mida ma
salajas nii kaua igatsenud olen,
siinult jätlik on!

Herbert [kingliselt] Dorothee!

Dorothee. Teie tahtsite nii suuremeel-
ne olla, et minu ifa minewikku unu-
tada?

Herbert. . . ja ma tahan julgesti kat-
suda teid puhtaks teha.

Dorothee. Kuid see Teie aga kõigest mõtte-
teravusest, kõigest agarusest hoolimata
mitte sõrda ei lähe? Teie tund ei jää
tulemata, kus siis Teie meheikkus Teie
armastusega minu vastu wõitleb.

Mis Teie nüüd julgesti oma õlgadele
tahate wõtta, saab Teile pärast koor-
maks olema. Ja et Teie selle eest
kõige oma südamlise armastusega
tasu pakkuda. . . [tuetab warisedes
laua najale] sellers tunnen ma en-
nast ometi liiga nõrga olevat!

Herbert [mehiselt ja kindlalt] Dorothee,

ärge olge nii julgusetu. Mina tunnen
vastutuse raskust. Muutugu Teie
isa saatus häa poole või mitte...
Teie peate minus truu seltsilise
leidma!

Dorothee. Ja kas olete Teie na selle
austuseväärilise naisterahwa
pääle mõelnud, keda Teie armas-
tate ja keda mina sügavas tänu-
lindmuses austan? Missugust
walu, missugust lootuste psettust
walmistaksite Teie temale? Kas
tahate Teie mind selle wastu naiste-
rahwa ette wiia, kes õigusega oma
perekonna auru pääle uhke on,
mind, põlatud mehe tütar?
(Fringiwalt) Kas Teie oma ema
pääle ei ole mõelnud?

Herbert. Minu ema on mulle juba
oma õnnistuse andnud!

Herbert Dorothee (segaselt tuisudes).

Teie ema? (Imestades) Teie ema!

Herbert. Ja, Dorothee, Teie toote jälle

§3.

päikesepaistat õudseks jäänud
majasse! Tõst wiimastel aastatel
on minu ema raskeid päevi lä-
bielanud. Ta on oma mehe raa-
tanud, seda ta armustas, ja rask-
suga, seda ta armastas. Minu
wend Alfred on temale koguni wõo-
raks jäänud, ja Egon on temale
palju südamevalu valmistanud...
Teie, Dorothee, saate temale kõige
selle kaotatud lapsedarmastuse ase-
mel tasu pakkumina. Kas see üles-
anne Teile mitte meelituw ei ole?
Te teete ta jälle rõõmsaks ja õnneli-
kuseks ja teete ka oma isa wana-
duse põlwe pauniks.

Dorothee. Tema võib jälle õnnelikuseks
saada ainult punkt nime läbi!

Herbert (kingliselt). Dorothee, Teie ja-
sõna peab mulle kihutajaks. Olema
kõigest taxistustest kõike kätsema, et
temale tema armu tagasi anda!

Dorothee (sügawast südarnest) Kui see

Teil nõrda lähene... [Temale nähtan-
des, mille see tormiliselt rinni haa-
rab, mõni minut õndsuses viibides.]
Ma ei suuda sellest jagu saada...
seda õnne on liiga palju!

[Wäheaeq.]

Pr. Wedekind [pahemalt peolt, rahwata-
mud ja tõine.] Siin leian ma Teid
ju weel, Dorothee! [Ulatab temale käe,
suru's ta siis oma raiisu.] Minu
armas, kallid laps, Teile õnnest sa-
rawad silmad ütlevad mulle kõik.
Tehke ta õnnelikuks! Ta on seda waart!
Olge temale häa naene! Aga ärge
ka mind üsna ära unustage. Minu-
le lähel väga palju armastust tar-
wis. Olge mulle ka häa tütar!

Dorothee [tundmustest wõidetud.]

Seda... luban ma Teile... seda
tahan ma... rohkem ei wõi ma
Teile nüüd mitte ütelda... liiga
palju on sel tunnil minu pääle
tuisanud! [Wiskab ennast proua
Wedekindi rinnale.]

Fr. Wedekind (teda õrnalt silitades.)

Julgust, mu tütar, julgust! Ange häbenege nende pisarate pärast! Keid on iga tüdruk sõrd nutnud! See wastutab mul selle eest, et Te ainult rõõmuisaraid nutma saate. Seda ei wõi oma elu lõpul mitte paljud naased ütelda!

Herbert (õrnalt tema ümber hoolitsedes)
Istu ometi, sa näed nii rahwatanud wälja!

Fr. Wedekind (istudes.) Ma ei maganud sel ööl. — Teie isa, Dorothee, ei tea veel midagi?

Dorothee. Ta ei suudaks kõigest sellest õnnest, mis eilasest saadik meie pääle on tulnud, sugugi jagu saada.

Fr. Wedekind. Eilasest saadik?

Dorothee. Kui ta mulle ütles, et Teie pöög tema hääks midagi teha tahab ja loota wõib wast ometi sõrd wõel lugupeetud inimeseks saada — ah, wõrs Teie Teda ainult näinud!

Pr. Wedekind (võtab Dorothee kätte, pehmelt ja lahkelt) Teie peate mind küll õige palju nõudmaks, kui ma juba täna oma süsukorda kirjasti tarvitam ja Teilt midagi palun.

Dorothee (naeratades). Aga proua Wedekind!

Pr. Wedekind. Ütelge mulle aga „ema“, seda tahan ma Teile olla. Ja üks südamelik palve, Teie saate seda täitma?

Dorothee (südamelise soovusega) Jgat! Ma teen, mis Teie tahate!

Pr. Wedekind. Herbert tahab Teie isa aidata. See oleks ju ainult protsessi uuesti ülesvõtmise läbi võimalik. Selle vastu seisab aga mina mõnesugustel mõjuvatel põhjustel, mis ma oma pojale juba olen ütelnud.

Herbert (paludes). Ema!

Pr. Wedekind. Ma tean, Teil on sel tunnil enam mõju tema peäle kui minul. Tarvitage seda mõju ja antke talle

nõuu, asja mitte edasi ajada. Eks ole, Teie täidate seda esimest palvet, mis ma Teile ette panen?²

Dorothee. (väikse waheaja järele, mille juaksul ta Herberti otsa on waadanud, wiisakalt ja tasa.) Ei!

Pr. Wedekind (tõuseb üles ja waatab talle tõsiselt otsa.)

Herbert (soojalt.) Seda teete Teie õigesti, Dorothee!

Dorothee (lihtsalt ja siidamliselt.) Ärge minust walesti aru saage, armas ema, esimesest tunnist saadik ei tohi mingisugust walerõla meie wahel olla. Ma ei tea ju mitte, missugused põhjused Teil on minult seda nõuda. Teil on wististi mõjuwad põhjused. Aga need ei wõi minule mitte mõjuwad olla.

Herbert (kindlalt, aga suurelt) Ja nad ei ole ka mitte mõjuwad.

Dorothee. Kas Herberti katsed minu isa ilma süütust tõeks teha sõrda lahewad wõi mitte... misparast

pean mina teda sellest katsest tagasi hoidma? Ütlege ise, kas on siis minul õigust sinna walele astuda? See õigus oleks ainult ühel inimesel, ja see oleks minu isa ise!

Pr. Wedekind (wäga tõsiselt) Ma lootsin, et Teie seda oma kohuses minu vastu peate!

Dorothee (arusaolt ja suuremeelselt) Minu armastus minu isa vastu on niisama suur nagu minu tänutundmus Teie vastu! (Temale lähenedes) Mul on südamest kahju, et ma seda palwet Teile täita ei wõi. Otsustawa sõna võib ainult minu isa ütelda. Waft teeb minu onu tema meele pehmemaks, ja ta jääb rahule.

Frätorius (pahemalt poolt) Oh, wabandage! (tahab tagasi minna.)

Herbert. Jää aga siia, onu Heinrich!

Siin, Dorothee, esitelen ma Teile kõige
paremat inimest, kõige truimast
sõpra, kes ilmas olemas.

Frätorius (laskelt) Wäletamise peate
tal ära wõrutama, armas pruuli!

[Suudleb wiisakalt tema rätt.]

Dorothee (hääsudamliselt) On ainult
tarwis härra konsul, Teil silmalesse
waadata, et seda uskuda!

Frätorius (laska Herbertile, waimustusega)
Küll see on tore tüdruk, liiab minu
silmad ilusad olewat! See meeldib
mulle nüüd juba palju rohkem
kui minu teise õepsõja naene, sün-
dineid von Ramming!

Dorothee. Ja nüüd laske mind minu
isa juurde minna, et temale kõik
ära rääkida.

Herbert (laskusella waadates) Ja saab
warsti siin olema. Ma kutsusin ta
kella üheteistkümneks siia ja palu-
sin ka Dr. Beckenrathi siia nõuusi-
damisele.

Fr. Wedekind [kes pahemal pool istunud, waatab oma pojale hirmuga otsa.]

Prätorius [annab proua Wedekindile telegrammi.]

Franz [keskelt.] Doktori härra, härra Bülau votab kantseleis.

Herbert. Juhatage ta, palun, esiti preili Bülau tupsa ja ütelge talle, et ma teda pärast votan.

Franz [ära]

Dorothee [läheb pahemale poole ära, Herbert saadab teda kuni ukseni.]

Prätorius. Beckenrath? Beckenrath?

[Paneb omale ühe sigari põlema.]

Pagana pihta, seda nime tunnen ma ometi: Kas see ei ole mitte see advokat, kes Bülaut seekord näit. ses?

Herbert. Wäga õige.

Prätorius [istub riigetoolile] Kas ta ei pidanud eila ka mitte ühe

nõne Teile seltsis?

Herbert. Ja.

Prätorius. Aine?

Herbert. Ilma siuita hukka mõis-
titud.

Prätorius. Tõee! Näed sa, poisid,
kõik maailma adwokadid peak-
siwad kokku astuma, et seadust
läbi viia, mis nendele õnnetute-
le terve ilma ees tasu annaks.

Herbert. Kas kuuled, armas ema,
onu Heinrich kiidab minu seisu-
kohta täiesti õigeks

Prätorius. Kas sina siis, Johanna
sellega nõuus ei ole?

Herbert. Ja, armas ema, see on
mulle armas, et meie just onu
Heinrichi ees sellest kõneleme —
ma ei saa sinust enam aru.

[Wähe walusalt.] Esimest korda ei
saa ma sinust aru!

Pr. Wideskind [lahkelt ja õrnalt.] Ma
arvan, Herbert, ma olen alati sinu

usalduse osaline olnud ja
seda küll ka ära teeninud.

Usalda ka seevord mind. Tee
oma ema soovijärele kind
pimedast pääst ja usu kind-
lasti, et see kõige parem on.
Herbert. Ei, ema, see ei või
mind mitte uskuma pan-
na!

Prätorius. Herbert, kui sa mitte
tingimata selle mehe ilma-
süütuse sisse ei usu, siis
annaksin ma sulle nõuu
asja jätta, sest loo luhtami-
nek võiks temale ainult
kaherordselt kahju teha. Või
oled sa Bülowi süütuse pääle
täiesti kindel?

Herbert. Ja.

Prätorius (pr. Wedekindile) Siis
on ka tema kohus edasi min-
na ja võis ära katsuda.
See ei oleks tõepoolest mitte

esimene juhtumine, kus kohtu-
nimeid kõigest õigusepüüdest
ja ettevaatusest hoolimata
eksinevad on.

Herbert. Seda arwan mina ka!

Sellest tungiwast wiisist aga,
millega sa mind ikka jälle
palud, näen ma ikka selge-
mini, et sinu põhjused, meie
nime mitte ilma ette riskuda,
ainult ebapõhjused oliwad.

[Rahutumat.] Ja ikka rohkem
umestama paneb mind, et sa
sedasama Dorotheelt palud.

See oli ju enam tingimise,
sunduse laadi!

Prätorius [üle toustes, aeglaselt
umale, kuna ta proua Widexini
dile terawalt otsa waatab.] Et

oma nime mitte ilma ette
riskuda lasta? [Wäheae.] Kuule
õige, Johanna, kui sa preili Bidau
nagu oma tütre wastu oled wõt-

nud, peaks sulle ju seda armsam olema, ka tema isa nime puhta näha?

Herbert [ärevalt] Ja, need on üksteise vastu käivad mõtted, mida ma sinu juures ei tunne ja millest ma aru ei saa. Siin rõõgib midagi võrast sinu seest, midagi, mis mind juba eila iseäralikult puudutas ja mis mind kartma paneb ja piinab, mida rohkem ma selle üle järele mõtlen...

Midagi, mis sind... mis sind sunnib nõnda tegema!

Prätorius [temale järele kiites, lahkelt] Sinu emal on midagi omad põhjused ja ta nimetab neid sulle, kui sa teda õige südamelikult palud!

Fr. Wiedekind [ähkides] Ma ei või mitte... ma ei või mitte!

Herbert [isega ärewamalt] Ma

ei tea... ma kujutan omale mõte-
tes mingisuguse waherorra sinu
ja Bülowi wahel...

Pr. Wederkind [tuikudes] Minu... ja
Bülowi wahel?

Herbert [kartlikult]... midagi, mil-
lest ma veel aru ei saa... aga mis
ma tunnen... mis vlemas on... mi-
dagi kohutawat... wast hirmsast...

Prätorius [waigistades]. Ainult rahu,
mu pois, ainult rahu!

Herbert [täie jõuga] Ei, ema...
ma ei lase ennast enam waigistada
... iga rahtlus peab ju raduma, kui
sinu näosse waadata, mis täis kor-
rust! [Tungiwalt] Ma palun sind,
anna mulle nüüd wiimase täit
selgust! [Wäheaq] Ja waikid! Olgu,
suis toimetan ma oma südame tunnis-
tuse ja parima arusaamise järele.

[Kõnnib ärewalt edasi-tagasi] Ma rää-
kisin juba eila õhtul ametiwenna
Beckenrathiga selle asja üle ja pa-

lusin teda sellepärast Bülauga
 nõuu pidamiseks siia. See mees
 usub niisama kindlasti Bülauga
 ilmasüüituse sisse nagu mina!
 [Prätoriusse ette seisma jäädes.]

Onu Heinrich, üks küsimus! Kas
 need inimesed, keda sa peäle
 isa surma Bremenisse võtsid,
 kõik sul veel alles on?

Prätorius. Minu teada ja.

Herbert. Sul ei ole küll midagi
 selle vastu, kui ma rööd Breme-
 nisse tulen ja iga üksiku neist
 inimestest üle kuulan? See on
 mulle uurimiseks väga tähtis.
 Ma saan nende inimeste kaudu,
 kes seekord selle loo kaasa elasivad,
 wast ometi selgema pildi.

Prätorius. Kui see sulle sinu ots-
 tarbeks vaja näib olevat, ei ole
 mul midagi selle vastu.

Herbert [häkitselt mõtte peäle tul-
 les] Ja et Egon nüüd ka sääl on,

saan ma ka teda . . .

Pr. Wedekind [kes iksa kaswawa hirmuga kuulas, tasa ja ruttu] Egon...
mis . . . sa temast tahad?

Herbert [edasi kõneldes] . . . saan
ma, nagu kõiki teisi, ka tema
käest parima, kuidas see lugu
selle esmaspäewa hommikul oli!

Pr. Wedekind [kohutatult enesile] Sille
ülekuulamise ees ei pea ta vastu!

Herbert. Ma pean kõik tegema, mis
ma oma kohuseks pean!

Pr. Wedekind [kelle hirm iksa enam
ja enam kaswab, wärisedes] Ma
olen wana inimene . . . siis wota
ometi, kuni mind enam ei ole!

Herbert [temale hirmuga otsa waa-
dates.] Kuni sind enam ei ole?

Prätorius [waatab pr. Wedekindile
kaastundlikult otsa] Sa ei taha
mitte oma nime ilma ette kiskuda
lasta? [Pikkamisi] See ei ole wast
ometi mitte ebapõhjus?

Pr. Wedekind [ikra rohkem kind-
luseta ja lootuseta tuikudes.] Ma-
ma palun... teid...

Prätorius [hema juurde astudes,
wõrga tõsiselt, aga sisemise soo-
jusega.] Minu armas Johanna,
kas sul ei ole meile midagi usal-
dada?

Pr. Wedekind [häkitselt meelt hei-
tes karjudes, kokkupandud käte-
ga paludes.] Halastage ometi
minu peäle! Minu jõud on
otsas! [Laseb käed lüdwalt lange-
da. Waheaq.]

Prätorius [hasa ja sügawa walu-
ga.] Seep see siis oli? [Waheaq.]
Ja sellepärast saatsid sa tema
sukord üle mere?

Herbert [hirmsa waluga karjudes.]
Ema!... Ema!... Kõige helduse
nimel... ütle ei... ei... ma
palun sind... ütle ei!

Pr. Wedekind [waatab temale walust
waewatud näoga otsa, siis langeb
ta sõnalausemata kokku; pikk,
sügaw waheaq.]

Prätorius [temale lähenedes südame-
liku kaastundmusega.] Sina waene
naene, mis pead sa kannatanud
olema!

Pr. Wedekind [kohutatult.] Kui ta
mulle üles tunnistas... aasta pärast
Bülau süüdimõistmist... oma
hirmsa... arusaamata teo...
siis oli mul ainult üks tundmus,
üks mõte, üks soov, teda päästa
iga hinna eest!

Herbert [tasa, sügawa waluga.]

Ena, kuidas võisid sa seda teha?

Pr. Wedekind [temale otsa waadates,
suurelt ja pühalikult.] Enaarmastusest!
Mõista mind heureka, kui sa seda
wõid!

Prätorius [pikkamisi pääga jaatades.]
Enaarmastusest! [Waheaq.]

Herbert (käib mittu rorda üle toa, siis taha, wärisewa häälega.)

Ta oled oma hirmsa eksituse pärast ka raskest kannatanud...

Dr. Wedekind [tumedalt] Ja... raskest kannatanud!

Herbert. Mina ei ole mitte sinu kohtumõistja, seda on ainult see õnnetu inimene! Minul on ainult veel üks kohus, temale Egoni süüdi üles tunnustada!

Wiidmaalt nende kake wahel rutulime, ikka tõusew tempo.

Dr. Wedekind [kohkumult üles karates.]

Herbert!

Herbert. See peab sündima!

Dr. Wedekind. Ta on sinu wend!

Herbert. See on ütlemata kurb!

Dr. Wedekind [ikka tõrnilisemalt]

Ta on minu poeg!

Herbert. Ja see teine on inimene. Tema peab oma õiguse saama!

Pr. Wedekind [palawikuga] Mina olen seda saladust hoidnud... aastote raupa hirmsate piinadega... Lina riskusid ta minu käest wälja... ma olen üles tunnistanud... [hooga] sest et ma droosti, kaastundmust, armastust sinu poolt wotasin, sest et ma pääsemist ja abi sinult lootsin!

Herbert. Ema, kellelgi ei wõi sinu vastu sügawamat kaastundmust olla kui mul, üksigi inimene ei wõi sind rohkem armastada kui mina. Pääsemist ja abi ei wõi ma sulle mitte tuua! Mina olen nüüd sinu kaasteadja, mina ei wõi mitte ka sinu kaassündlasena saada!

Pr. Wedekind. Kannata! Ma ei ole ju enam raua!

Herbert. Armas ema, sa pead minu armastuses tasu kõige eest leidma!

Pr. Wedekind. Mõttele enese pääle, mõttele oma tulewiku pääle, oma õnne

pääle! Mõtle ometi selle tütarlapse
pääle, seda sa armastad!

Herbert. Kas pean ma seda tema sest
salajus hoidma? [Arwad sa, ma
wõiksin temale nüüd] Pean ma
oma õnne selle wale peale skitama
Arwad sa, ma wõiksin temale nüüd
weel ilma häbipunata silmi waa-
data? Lina tahad ainult seda
teha, mis sinu süda sind näseb,
mina wõin ainult südametunnistuse
ja rohuse järel toimetada.

Pr. Wedekind [ülistootetud nätega seis-
tus.] Heinrich!

Prätorius [sügawa tõsidusega] Ei,
Johanna, siin ei wõi mina sind
ka mitte aidata, see mees peab oma
õiguse saama!

Herbert. Ja weel selsamal tunnil! Otse-
kohe takaan ma talle seda ütelda!

Prätorius. See on ka minu arwamine!

Pr. Wedekind [rohutatult] Ka sina?

Prätorius [wäga tõsiselt, aga pehmelt ja lepitawalt.] Meie ei lohi wiiwitada. Iga päew, iga minut, kus meie selle mehe eest seda salajas hoiame, lähendaks ju pattu patlu pääle koguda! Mitte salgamises, waid tõe tunnistamises üksi on pääsmine teie wõiwide jaoks! [Pirkamisi] Ehk oleks weel teine tee! Egon on eila õhtust saadik Bremenis, sa käsed teda otsekohe siia tulla ja oma süüdi Bülaule üles tunnistada!

Pr. Wedekind [tormiliselt.] Mitte ialgi, ialgi! Kõik, kõik tahan ma oma õlgadele wõtla... ainult seda mitte... oma last ei anna ma wälja!

Prätorius. Johanna, ma ei nõua sinu käest ju mingisugust wanaaegset kangelasemeelt. Egonit wõiks ainult seekord rahju saanud poole käsul, käesolewal korral ainult finu käsul kohtulikule wastutusele wõtla. Ma ei nõua ju sinu käest mitte, et sa

teda karistawa õiguse kätte an-
nad, ma soovitan sulle ainult,
et Bülowe Egoni tunnistamise põh-
jal oma aisu tagasi saaks.

Fr. Widenkind. See alandus hävitaks
Egoni hoopis ära!

Pratarinus. Kaastundmus sinu was-
tu peaks talle jälle jõudu andma!
... Selle mehe vastu peame mee-
igal tingimisel oma kohust täit-
ma ja temale viimati kõige üt-
lema! Kuata, minu armas, wana
õde, ma olen elutark, kaine mees.
Ma ei ole ennast kunagi silmapilgu
mõju alla andnud, ma olen igal
asjal elus küpselt läbi katsunud.
Sellel juhtumisel ei ole minul
midagi enam järele mõelda, siin
ei ole midagi siluda ja kaubelda,
siin ütlevad mulle tundmus ja
südametunnistus, et meie ka
mitte ühte tundi kauemini tõde
petta ei tahi. Kas peab Egon temale

koiv ules tunnistama wõi sina ise!

Pr. Wedekind [temale tarretanult otsa
waadates.] Mina?

Prätorius. Ja, sina! Teed tema sü-
dame juurde wõid ainult sina ük-
si leida!

Herbert. Selleks, ema, ei wõi sul jõudu
olla!

Pr. Wedekind [ennast kogudes] Kui
ma selle löbe oma last päästa
wõin, saan ma ka selleks jõudu
leidma!

Prätorius. Usu mind, Johanna, kui
ülepää ükogi inimene teda liigu-
lada wõib, siis oled sina üksi see!

Pr. Wedekind [suurelt ja enesetund-
musega.] Ja, sest mina olen ema!

Prätorius [teda oma kaisju wõttes.]

Minu armas Johanna, sa oled
omast hirmsast eksitusest hoolimata
ometi eluaeg suur inimene olnud!

Pr. Wedekind [tema najale toetades]

Ei, ainult nõrk inimene! . . .

[kõhutusega] Kui see mul aga nõrda

ei lähe. . . kui ta minust aru
ei saa. . . mulle andeks ei anna. . .

Prätorius [sügawa tõsidusega] Siin
peame meie saatust oma noda
käia laskma, siis peame meie küll
selle alla heitma, mis see mees
teeb! [Laseb ta oma nätte wahelt
lakti.]

Franz [keskelt]. Doktor härra, härra
Pülau laseb küsida, kas ta Teiega
nüüd rääkida võib?

Herbert [tasa]. Ema, kas tahad, et
mina esimese tõrni vastu wotan,
ja räägid siis wast alles ise te-
maga?

Prätorius [tasa]. Johanna, pean
ma sinu juurde jääma?

Fr. Wedekind [suurelt]. Ei, ma olen
seda üksik teinud ja kandnud, ma
tahan ka üksik seda temale üles
tunnustada!

Herbert. Siis ütelge härra Pülaule,
et minu ema temaga siin kõnelda

tahab.

[Frant reskelt ära.]

Prätorius. Julgust, Johanna! See tund
kõidab meid ainult veel kindlammini
ükssteise külge! [Tahab paremale poole
ära minna.]

Herbert. Ei, onu, tule kantselisse, ma
ei suuda Dorotheed nüüd näha!

[Mõlemad paremale poole ära, Herbert
pöörab ukse pääl veel kord oma
ema poole ümber.]

Pr. Wederind [sisab oma ette waktides
laua najal.]

Frant [avab reskelt sisse tulevale
Bülaule ukse ja paneb ta jälle väl-
jastpoolt kinni.]

Bülau [rummardades, siis suure äre-
wusega.] Proua Wederind, ma ei tea
mitte, mis ma Teile ütlemise pean...
minu Dorothee on Teile poja mõrsjaks
saanud... andke andeks, kui ma
wähe segaselt räägin, ma ei ole õn-
nega harjunud. [Wõitleb liigutusega.]

Ma tänasin Teid eila... ja tänan
pean ma Teid jälle tänama...
sest ilma Teie õnnistusega ei oleks
minu laps ometi mitte õnnelikuks
wõinud saada.

Pr. Wedekind [kiwiselt] Teie laps on
õnne wäärt!

Püüau [enesest jagu saades] Aga
Te olete mulle oma nõuusolemisega
ka näidanud, et Te minu süüdi
ei usu. See on minule julgustuseks
just Teie poolt! Sest ma tean õpe-
taja Ruemanni kaudu, et Teie
waga naesterahwas olete. Teie pal-
wetate ju igapäew sellesama püha-
kirja salmiga, mis mind nende
kolme aasta jooksul jalul on
hoidnud. Sellest olen ma kinni
haaranud ja ei taha teda ka enam
lahti lasta kuni oma otsani: „Anna
meile andeks meie wõlad, nagu
meie andeks anname oma wõlg-
lastele.“

Pr. Wedekind (peornisedes). „Anna meile
andeks meie wõlad.“ [Wäheaeq]

Bürlau. Ma olen alles wiiskümmend
wiis aastat wana, aga, proua Wede-
kind, ma olen wäsinud, wana
inimene! Kui aga Teie pojalt weel
norda lähes ilma ees minu ilma-
süütust selgeks teha, ja mina wast
ometi weel seda lähikest aega, mis
mul weel ees on, kui õnnelik, waba
inimene mööda wõiksin saata.

[üsnä tundmuste alla langedes] põl-
wede peäl tahaksin ma seda saäl
ülewal tänada, ärdalt ja sügawast
südamest! [Wäheaeq]

Pr. Wedekind. Et ise õnnelikuks saa-
da, peaksite Te ju üht teist õnne-
tuks tegema?

Bürlau [pahaselt] Süüdlast? See
ei ole muud ära teeninud!

Pr. Wedekind. See ei ole mitte ustaw
jumala ees, ega heldemeelne mõtte,
härra Bürlau!

Bülau [reibedalt] Oma ustavust jumala ees olen ma alles hoidnud, proua Wedekind, helduse inimeste vastu olen ma nende kolme aasta jooksul kaotanud!

Pr. Wedekind. Kui Teil taesti võrda lähese süüdlast leida... ja sellel oleks veel perekond... ema, kes teda kõigest sellest hoolimata armastab... missugust äraväärimata valu valmistaksite Teile temale!... Kas Teil siis mingisugust kaastundmust selle õnnetu vastu ei oleks?

Bülau. Kaastundmust? [Wihaga.]
Mis lähuses tema mulle võrda.

Pr. Wedekind [langeb koppe.]

Bülau. Kas minu kaheksakümne aastasest emast hooliti, kes mure kätte minu häbi pärast suri, kas minu lapsest hooliti? Teile ei või muidugi sellest aru saada,

Teie elate õnnelikku, rahulikku elu,
Teile ei ole keegi liiga teinud. Teie
ei tunne rättemaxsmise himu. See
ei hooli teiste õnnetusest; see nõuab
tasu!

Pr. Wedekind [kohutusega.] Oh mu
jumal, siis ei ole midagi loota?

Bülau [jälle rahulikult.] Andke andeks,
proua Wedekind, kui ma ennast nõn-
da kaasa riskuda lasaksin... ja just
täna... aga kõne wõttis minu kohme-
tuse läbi selle pöörde.

Pr. Wedekind. Teie eksite, härra Bülau,
mina ise andsin kõnele selle pöörde...
Ma tahaksin Teiega kõnelda.

Bülau. Minu tulewiku üle?

Pr. Wedekind. Teie minewiku üle!

Bülau [walusalt.] Miks tuletate Teie
seda mulle meelde?

Pr. Wedekind. Lest et ma Teid sidata
tahan!

Bülau [temale küsiwalt otsa waadates.]
Teie, proua Wedekind? Seda ei wõi Teie!

Pr. Wedekind. Seda wõin ainult mi-
na! Ainult kes ise kannatanud on,
wõib teise murest aru saada! Ja,
härja Bülow, mina olen wiimas-
tel aastatel kannatanud... [kohu-
tusega] hirmsasti kannatanud...

Bülow [schmelt.] Mitte nii palju
kui mina!

Pr. Wedekind [temale tarretanult
otsa waadates] Enam kui Teie!
[Täis kohutawat hirmu.] Sest Teie
kannatasite ilma süütuses ja
mina... meeleäraheitmises!

Bülow [oma otsaesisest rinni kaa-
rates] Proua Wedekind... kuidas
pean ma seda mõistma?

Pr. Wedekind. Meeleäraheitmises ise-
enese üle, et mul mitte julgust,
mitte tahtejõudu ei olnud ennast
wabastades, et ma nii arg olin, nii
haledalt arg!

Bülow. Mistarwis need kaebamised

enese pääle! Teie ei ole ometi ialgi mingisugust süüdi teinud?

Pr. Wedekind. Hirmsat süüdi!

Bülau. . . mis Teie südame tunnistust nii raskest rohub!

Pr. Wedekind. . . seda tahan ma nüüd kergendada!

Bülau [lühikese waheaja järele] Aga ma ei saa aru. . . miks ütlete Teie seda kõik mulle, just mulle?

Pr. Wedekind. Sest et Teie ainuke me inimene olete, kellele ma aru pean andma!

Bülau [paar sammu tagasi] Mina? [Inna rahutumalt] Mille eest, proua Wedekind?

Pr. Wedekind. Süü eest, mis ma Teie vastu olen teinud!

Bülau [temale nõutult otsa waadates] Minu vastu?

Pr. Wedekind [lauast kinni hoides, rähisedes.] Kende aastate eest, mis ma. . .

Teil... Teie... elust... ära olen wa-
rastanud! [Kokku langemas.]

Bülau [waatab talle koguni sega-
selt otsa, hingetult, aga mitte
weel kõvasti, kramplikult möle-
mate kätega omale wastu rinda
lühes.] Siis... siis... aga see ei wõi
ju olla... siis teadsite Teie, et
ma ilmasüüta olen?

Pr. Wedekind [õhates.] Ja!

Bülau [käitselt äraawusesse sattudes]
Kõige püha nimel, miss Teie seda
ei ütelnud?

Pr. Wedekind [tumedalt.] Armastusest...
oma poja wastu!

Bülau [mõistuseta.] Teie... poja
wastu?... Teie poja wastu? [Ha-
rab oma kaelasidemest kinni, et
õhku saada, kähisedes.] Siis tema
oli see... see... kes sääl teinepool!
[Hirmsalt.] Ja Teie ei tunnistanud
tema kuritegu üles ja kühjaste

håbi minu selga?

Pr. Wedekind (paludes) Kalastage, mitte minu pääle, tema eksis ju ainult nooruse kergemeelsuses, kalastage ainult tema pääle!

Bülau (ennast metsikult sirgu ajades) Tema pääle? Nüüd wiimaks on ta mul käes, nüüd ei lase ma teda enam lahti... nüüd peab ta seavnatama!

Pr. Wedekind (psõledes) Kas Te aru ei saa, et ema igat ohwrit oma lapse jaoks toob? Kuidas rõik, mis elus kõrgeks ja psühaks peetakse lugupidamine enesest ja tööarmastus, võrus ja kaastundmus, auutundmus ja südame tunnistus, kuidas rõik, rõik võrku langeb kõige tugevama tunde ees: emaarmastuse ees?

Bülau (tormiliselt) Ka inimise armastus?

Pr. Wedekind [suurelt.] Ka see!
 [Ikka tõustes.] Ema, kes oma last-
 olgu ta ka kui süüdlane — päästa
 tahab, päästa iga hinna eest, ei
 küsi õigusest ehk ülekohutust, teise
 saatusest ja auust, seadusest ja
 rahusest... temale on kõik abi-
 nõuud pühad, taast saab kurja-
 tegija armastuse pärast.

Bülau [metsiku vihaga ja kibeda
 pilnega.] Kuidugi, mis on swaase
 raamutupidaja Bülau au uhkete
 Wedekindide wana perekonna auu
 vastu!

Pr. Wedekind. Nõrk ma olin, seda
 ma tean, ja arg ja armetu Teie
 vastu, aga oma last ei suutnud
 ma ohverdada [kaasakiskewalt],
 last, keda ma oma südame all
 olen kandud! [Palawikuliselt.]
 Kui ta mulle aasta pärast Teie
 süüdimõistmist üles tunnistas,

oli ta alles üheksateistkümmend aastat wana... ma nägin tema noort elu enese ees ära laastatud ja purustatud... ma tõukasid ta täis kohutust enesest eemale, aga mul ei olnud südamist selleks, et teda hukka saata! Ma tahtsin talle aega anda ennast parandada töö ja kahetsusega, ma tahtsin...

Püüau [metsikul]. On ta ennast parandanud?

Pr. Wedekind [waikib.]

Püüau. See on taewa karistus!

Pr. Wedekind [üle woolates.] Ma olen seda kuritegu, mis ma Feie vastu tegin, kahetsenud piinarikas tel aastatel, läbinutetud bödel, lõpmata andeksandmise palwetega! Ma wõtsin Dorothee oma majasse ja puiistasin teda õrna emaliku armastusega üle, sest et ma Feie

lapsi vastu seda hääks tahtsin
teha, mis mina ja minu laps
Teie vastu patlu olerne teinud!
olen sadade õnnetute häda
wähendanud, oma terve elu olen
ma häätagemisele pühendanud,
sest et ma lootsin oma südame-
tunnistust waigistada, mind
iseenesega ära lepitada. Ja kui
ma kõigest sellest hoolimata ise-
nese ja oma südame-tunnistuse
piinade ees seista ei suutnud,
siis otsisin ma usus troosti!

Pülaui [metsikulb.] Kas ta Teile
troosti andis?

Pr. Wedekind [tumedalt.] Ei! Tawei
kuulnud mind mitte!

Pülaui. Sest et Teie ei uskunud!
Sest et Teie ainult hirmus palu-
site, aga mitte alanduses ja usus!
Mina leidsin palwes troosti, sest
et mina omast noarest east saa-
dik seda sääl ülewal oma kõrge-

maxs kohtumõistjaks pean! Õige
 palwet kuulub ta ikka!... Ja mis
 sundis Teid täna üles tunnistama?
 Küll ainult hirm ähwardawa awalikuks
 tulemise eest, ainult kartus, et Teie
 poja terawal mõistusel wast korda
 lähes minu ilmasüütust selgers
 teha! Nagu Te mitte kahetsuses ei pal-
 wetanud, waid ainult kartuses, nii
 ei tunnistanud Teie ka mitte kahet-
 suse pärast üles, waid ainult kartu-
 se pärast kõik!

Pr. Wedekind. Ei, härra Bülow, mitte
 kartuse pärast enese eest... minu
 elu ei ole enam midagi wäärt...
 sest et ma enesel enam jõudu ei tunn-
 nud olemat, nagu tagaetud metsloom,
 wõitlust edasi psidada, sest et ma us-
 kusin, et Teie meie laste õnnes tasu
 saaksite leidma rõige eest, mis Teie
 kannatanud olete, sest et ma uskusin,
 et see õnn Teid heldemano teeb...

Bülau. See ei anna mulle ühtegi
tasu minu õnnetuse ja minu
häbi eest!

[Tempo muutub väga rutuliseks.]

Fr. Wedekind. Dorothee armastab minu
peega!

Bülau. Ja ta armastab mind! Ta
teab, mis ta oma isale wõlgneb!

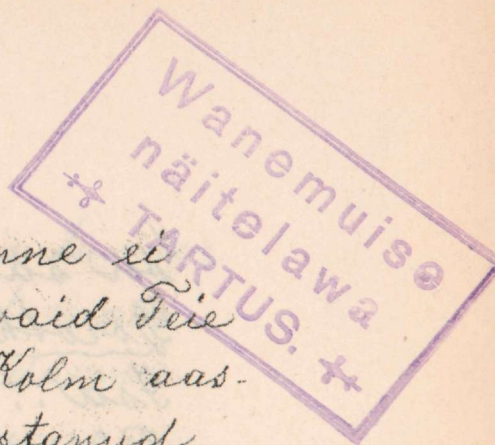
Fr. Wedekind. Kuid ta aga selle näth
hukka läheb?

Bülau. Tema ei wõi õnnelikuks
saada, niikaua kui mina kui
auutu inimene ilma es seisan!

Fr. Wedekind. Härra Bülau, õnnetus
on Teid karedaks teinud. Mina
wõitlen süüdlase lapse eest, ja Teie
tahate oma süüta last ohverdada!

[Kaasariiskuwalt, üles tõstetud nätega]

Mõtlege ometi nende kake inimese
saatuse pääle, kes üksteist armas-
sawad! Mõtlege ometi nende tule-
wiku, nende õnne pääle!

Bülau. Nende mõlemate õnne ei
hävita mitte mina ära, vaid Teie
olete ta ära purustanud! Kolm aastat
olete Teie mul ära varastanud,
mille jaoksul ma auu, lugupidamise,
terwise ja elujulguse olen
kaotanud, mille jaoksul ma oma
lapse armastusest ilma pidin olema...

[ennast sirgu ajades] ma tahan
kord jälle wabalt hingata, ma tahan
wiimast jälle silmi üles liüüa!

[ennast üles surudes, hirmsa, ärawõit-
mata wihaga, kõrgema häälega,
oma otsaesise pääle näidates]

Kustutage see häbiplakk süü ära...
andke mulle minu auu tagasi!

Dorothee (on pahemalt poolt sisse
tulnud, rohkedes) Isa!

Bülau (tema käest tormiliselt
kinni haarates.) Lääal... sääl on
see „püha naesterahwas“, kes terve
selle õnnetuse minu ja sinu pääle

on saanud!

Dorothee [ikka kartlikumalt.]

Isa... ma ei mõista sind!

Bülau [wihakelt.] Muidugi ei mõista sa seda, et ta mind aastati kaupa oma poja kuriteo eest on lasnud kannatada!

Dorothee [laiali awatud nätega (prosa)]
proua Wedekindli eest tagasi, pöörates ja järsult karjatakse. Proua
Wedekind!

Herbert [awab paremalt poolt ukse, kui ta Dorotheed näeb, astub ta ruttu sisse ja jätab ukse lahti.]

Pr. Wedekind [uirgliselt.] Ärge murege minu eest tagasi, Dorothee, enne kui Te mind kuulnud olete! Teie olete ka naene ja teate, et me armastuse pärast kõige pääle walmis oleme! Teie armastate oma isa ja ei saaks ka millegi eest tagasi kõhkuma, et teda päästa! [Kaasariskuwalt.] Teie olete minuga mõnegi

tõsise tunni läbi elanud, Teie tunne-
te minu südant, Teie teate, et ma
ainult armastuse pärast eksida wõi
sin... Teie saate minust aru...
Teie annate mulle andeks!

Dorothee [kes ikka kaswawa nõhutusega
tähele pannud, sügawa waluga.] Aru
saada küll, aga mitte andeks anda!
[Langeb nuttes oma isa rinnale.]

Pr. Wedekind. [langeb kokku.]

Herbert [on Dorotheele sammu vastu
astunud ja waatab talle waluga otsa,
wärisedes.] Dorothee!

Prätorius [on läwale astunud.]

Bulau. Härra Doktor! [Kihedalt.] Küüd
olete Teie ju waevast waba, edasi uurida.
Teid tänan ma, sest Teie soovisite
mulle hääd.

Herbert [wäikse wahkaja järele.]

Härra Bulau, mina ise nõudsin,
kui minu ema ühe tunni aja eest
mulle selle kolida loo üles tunnistas,

et ka Teie seda veel selsamal tun-
nil teada peate saama. Teie teate
nüüd rõix, mis Teie nõuate?

Dülan. Oma õigust!

Herbert. Seda õigust otsimast ei
saa Teid üksigi meist enam taxis-
tama. Aga ma palun Teilt, tõsiselt
palun ma Teilt kaastundmust
selle õnnetu, murtud naesterakwa
vastu! Ta tunnistas Teile oma süü
üles, ta arvas Teid liigulada, ja
lootis, et Teie oma õigusest taga-
nete ... see ei läinud tal nõrda!
Teie tahate oma õigust, seda peate
Teie saama! Aga mitte minu ema
tunnistuse läbi! Tema on küb-
lalt kannatanud!

Dülan (rangerkalselt). Kelle pääle pean
ma siis nüüdu toetama?

Herbert. Minu pääle! Mina astun
oma ema eest wälja! Mina ise
saan kokku ees seletama, et Teie

kuiv minu käest teada saite! Mind peab usutavaks tunnistajaks lugema, asi võetakse otsesõlt uuesti karutusele, ja Teid mõistetakse siis wabaks!

Bülau. Ei, härra direktor, Teie olite süüta, mina toetan ainult Teie ema tunnistuse pääle.

Hertert [ärewalt] Süis ei laka Teie mitte ainult oma õigust, waid ka kätlemasemist!

Prätorius [ette astudes] Missugust taksu võib see Teile siis pakkuda, kui see õnnetu naesterahwas kibuwitsateed ikka edasi käib?

Bülau [metsikult] „Silm silma wastu“, seisab pühkas kirjjas, härra konsul!

Prätorius [pehmelt] Aga sääl seisab ka: „Kagu meie andiks anname oma wõlglastele.“

Dorothee [paludes] Isa!

Bülau [metsikult] Ma olen kolm pisika

kolledal aastal ilma süüta kannatanud, nüüd viimaks peab süüdlane oma karistuse saama!

Herbert. Mis Teie oma vihas nõuate, on võimata! Minu wenda võib ainult minu ema seletuse põhjal wastutusele wõtta. Teie ei saa minu ema iselgi sundida kohtu ees oma enese lapse wastu tunnistama!

Fr. Wedekind [üles tõustes.] Seda tein ma wabatahtlikult!

Herbert [hirmsas ärewuses.] Ema!

Fr. Wedekind [selgemalt.] Herra Bülow, ma saan aru: Teie peate viimaks oma õiguse saama. Ja kui mina kohtu sees ja sellega terve ilma ees oma poja süü üles tunnistan, saab küll ka terve ilm Teie ilmasüüetust uskuma! Oma auusa nime peate Teie tagasi saama, oma õiguse peate Teie kätte saama, oma rätte-

maxsmise himule ei saa Teie mitte waigistust leidma, sest oma last ei anna mina mitte wälja! Kahetsuses, mitte wihas, peab minu poeg kord minu pääle mõtlema, kui mind enam ei ole! . . . [Peab jõuetult waket.] Härra Bülow, ma ei tunne ennast täna enam küllalt tugewa olewat selle käigu jaoks. . . Homme lähen ma ise Teiega ühes kohtusse!

Herbert, Oma, seda teen mina sinu eest!

Pr. Wedekind. Ei ainult mina ise! See peab minu kahitsuse algus olema. [Jääb laua najale tuetades seisma.]

Prätorius. Kannatage vähemalt kuni homseni. Teie näete ju, selle õnnetu naesterahwa jõud on utsas!

Bülow [kuna Dorothee teda palunud on.] Härra konsul, ma tulen homme tagasi, et siis proua Wedekindiga kohtusse minna! [Dorothee näest rinni wõttes.]

Tule, Dorothee!

Herbert [sügava waluga.] Dorothee, nõnda siis lahkute Teie meie majast?

Dorothee [annab märgata, et ta oma isaga kaasa peab minema.]

Bilau [karmilt.] Tule! [Kõlemad ära, lühike wahaeeg.]

Prätorius [tasa ja ruttu Herbertile.]

Ta peab siia tulema ja Bilau käest ise andeks paluma, enne kui sinu waene ema hommi kohtusse läheb!

Herbert [niisamati.] Ilma ema nõuus-olemiseta ei tohi sa teda ialgi tulla lasta!

Prätorius [ruttu ja tasa.] Mina ei näsi enam. Ma ei meelita teda siia. Ta peab teada saama, mis siin on juhtunud. Ja kui temas veel sadetgi auutundmust on, teab ta, mis tal teha on! [Läheb kirjutuselaua juurde ja

hakkab sääl kirjutama.]

Herbert. Armas ema, kas sa ei taha
nüüd natuse rahu?

Pr. Wedekind. Rahu? [Waatab temale
kanna otsa.] Sinu ema ei lida enam
rahu! . . . [Ennast täiesti päätkwaata-
jate poole pöördes, laiali awatud
silmadega tuhjusesse kõneldes.] Tä peab
labi lipu juuksesma . . . kuni oma wiim-
se elupäewani! [Jääb nagu kiwistanud
näojoontega laua najale seisma.]

Eesriie langeb roguni aegamööda.

Kolmas waatus.Sisama dekoratsioon.

Prätorius [käib rahutult edasi-tagasi, waatab oma taskukella, jääb siisma, raputab pahaselt pääd, siis lähleb ta kirjutuslaua juurde, wõtab sõiduplaanide raamatu, ümises.]

„Bremenist ärasoit kell 12, 38 öösi... jõuab siia kell 11, 15 enne lõunat.“

[Raamatut ära pannes ja jälle närwilekult taskukella wõttes, trambib pahaselt jalaga ja jätkab nähtawa ärewusega oma käimist tuba mööda edasi.]

Herbert [paremalt poolt.]

Prätorius. Iksa weel mitte telegrammi Egoni poolt. Wõtku pagan! Poiss jätab mind kimpu!

Herbert. Seda ma wõtasin.

Prätorius. Selge telegrammi järel, mis ma temale saatsin, uskusin ma kindlasti, et ta tuleb! [Südametäiega]. Ei armastust oma ema vastu, ei auu, ei julgust! . . . ja sellegipärast, Herbert, pead sa Bremenist tulewa kiirrongi ajaks waksalisse minema. . . oleks ju siiski ikka weel võimalik!

Herbert. Ma tahtsin pärast weel nõud Bülow juurde minna. . .

Prätorius. Kas sa siis täna juba saäl käisid?

Herbert. Ja.

Prätorius [ruttu]. Mis ta ütles? Kas on midagi loota?

Herbert. Ma ei leidnud teda, ega tütarat kodus.

Prätorius. Mis sa saält tahtsid?

Herbert. Ma ei tea seda isegi. . . ma olen enese meelest eilasest saadik nii jalgealuseta, nagu ialgi weel omas elus. . . minu kindel teadmine sunnib

mind sellele mehele tema õigust muret-
 sema, minu südamelise kaastundmus
 oma ema vastu, minu armastus Doro-
 thee vastu. . . võik need tundmused
 võitlevad minu sees. . . mul ei ole
 enam selgust oma tahtmise kohta!
Prätoriais. Sellest saan ma aru! Raske,
 hirmus õnnetus, mis võiki kellesse ta
 puutub ühtlari kannatama panek!
 [Kõnnib edasi-tagasi.] Esimest korda,
 niikaua kui ma mõtelda võin, ei
 maitse mulle sigar. [Viskab sigari
ära.] Ma magasin täna võsi ka liiga
 viltsasti. Ma ei saanud sinu wae-
 se ema pildist lahti. Ja siis mõtlesin
 ma ka nii tema noorepõlwe pääle
 tagasi, selle ilusa, rõõmsa tüdrukku
 pääle, kelle ees terve ilm päikesepais-
 tes säras, ja nüüd! . . . Kõbi lugu!
 [Waheaq.] Oled sa teda täna juba
 näinud?
Herbert. Tä laskis mind õige wara

enise juurde kutsuda. Ma peidin tema
nimel Alfredile kirjutama ja teda
paluma siia tulla.

Prätorius. Mis otsustabeks?

Herbert. Tä loeb oma kohuseks temale
kõik ära ütelda. Alfred on praegu
tema juures.

Prätorius. Ja Ellen muidugi ka! Sest
ilma oma naasetä ei tule ju see
julge mees ometi mitte. Sääb himus-
tan ma tõesti kuulda saada, kuidas
härra assessor ja proua abikaasa
selle õnnetuse peäle vaatavad!

[Jälle oma tassunella wõttes.] Kolm-
weerand üksteistruummend? Kõige
wimmne aeg... kell 11, 15 minutit
jõuab Boemeri kiirrong pärale...
Sina lood Egoni, kui ta siiski weel
tulema peab, otseskohe siia. Kui
ma sinu emaga siin peaksin olema,
annad sa mulle märku, ma koputan
poisile enne weel südametunnistuse

pihta, ja siis peab ta oma ema jäl-
le näha saama!

Herbert. Kurb jälle nägemine!

Prätorius. Mine mu piiss, [tema kätt
sigistades], jumal kaasa!

Herbert [niskelt ära.]

Prätorius [käib jälle üle toa, pahemalt
poolt avatakse uks.]

Alfred ja Ellen [väga toredas riides
pahemalt poolt.]

Alfred. Tere hommikust!

Prätorius [näies] Tere! [Lühike waheaeg,
mille jooksul Ellen istub.]

Alfred. Need on jupeenikesed lood,
mis ma siin kuulen!

Prätorius. Peenikesed? Mina leiän
nad ütlemata kurwad olevat.

Alfred. Ku ja, kui ma ütlen peenike-
sed, mõtlen ma just kurwad.

Prätorius. Ah so!

Alfred. See on mulle õieti armas, et
ma sinuga siin kokku saan. Me

wõime ju siis koke perekonna nõuu peida-
da.

Ellen. See paistab ka mulle väga tar-
wilik olevat.

Prätorius. Perekonna nõuu? Siinsema
otsusi võib niisama wähe muuta,
nagu Bülow nõudmisi.

Alfred. Ma arwaksin ometi, et Ellenil
ja minul siin weel küll ka sõnake
kaasa rääkida on, kui nii raskest as-
jad teoksil on. Nii siis lühidalt:
See on wõimata, et see skandal ilma
ette ristakse...

Prätorius [silgates] lühidalt.

Alfred... selle wastu protesterin mina!

Ellen. Mina ka!

Prätorius [kiigetoolile istudes]. Kuidas
sa selle õnnetu lwo lõppu õige enesele
ettekujutad? Meie võib terwitassime
ihte toisist pääsemise teed wõmuga!
Mis nõuu sina annaksid?

Alfred. Kõige lihtsamad ilmas, mille

pääle teie nõrk, nagu nõha, tulnud pole. Mehele antakse raha!

Prätorius. Väga algupäraline! Ja kui kalliks arvad sa umbes härra Bülow auu?

Alfred. Kui sellele mehele üks kolmkümmend tuhat marka antakse, on ta täiesti rahul!

Ellen. Kolmkümmend tuhat marka on väga palju raha!

Prätorius. Kuidas seegi arwab!

Aga luba, et ma sinu näest küsin, mis sugust möödunud sa selle arwe juures tarvitanud?

Alfred. See mees sai meie õndsast isa juures kuulmata kõrget palga — kümme tuhat marka...

Prätorius. Ja, ma arvan, et sinu palga mitte just nii kõrge ei ole...

Alfred. Palun... Kaubasellid saavad palga, ametnikud saavad tasu! Kolmkümmend tuhat marka on täiesti küllalt, et see haavatud ilmasüü-

tus ühes preili tütreaga ära eralduse
pugeda wõib.

Ellen [kes oma päikesewarjuga ikka
põrandawaiba pääle wigurid sekken-
dab.] Kuidugi siit wõimalikult kau-
gel mõnes linnas!

Alfred. Kuidugi! . . . Ma ütlen sulle:
Kolmkümmend tuhat sellele mehele
peo pääle wälja makstud, ja ta on
sellega nõuus.

Ellen. Aga iseenesest mõista!

Prätorius [kes jälle taskukella wälja
tõmbab.] Kui ta aga mitte sellega
nõuus ei ole?

Alfred. Ta peab aga! Täälkäimine
aitab niisuguste inimeste juures, ja
kui see ei mõju, siis aitab igatahes,
kui nature pääle panna! Kolmeküm-
ne asemel pakutakse talle siis neli-
kümmend ja lepatakse wiimaks kol-
mekümne wiie pääle kokku. Ehn see
küll õieti täiesti marmma asi on, olen

ma susgi walmis, et skandali eest
hoida, ka nature selle jaoks andma.

Ellen. Aga, Alfred! Meil on niieid
nii suured wäljaminekud!

Alfred (Elleni poole pilgutades). Mui-
dugi ainult naturene.

Pratorius (üles tõustes) Sina usud
siis, et meie sellele mehele mingisugust
amutasu ei wõlgne?

Ellen. Rahaga, ma arwan, on küllalt
tasutud!

Pratorius. Ja selle mehe au?

Alfred. Ah mis, niisuguste inimeste au!

Pratorius. Sa hindaksid teda wast wä-
he kõrgemalt, kui sa selle mehega
õige ise kord wäägiksid. Selleks on
sul ka rohe jukus, sest härra Bülar
tuleb pärastpoole siia, et sinu emaga
ühes kohtusse minna.

Ellen. Jumala pärast, Alfred, sa ei
harka uneti...

Alfred. Rahusta ennast, armas Ellen!...

Mis ma mamma seletusest rohe aru sain: Tii kõik olete ennast tema poolt nina pidid vedada lasknud, selle asemel et temale praktilisi ettepanekuid teha!

Prätorius. Selle mehe waralise tulewiku üle otsustame meie ka ilma sinu abita, niisamuti nagu meie seda oleme püüdnud, et see mees oma õiguse saab ilma sinu nõueta!

Alfred [monokli ette pannes.] Siis minu, minu seisukohta ja minu abi-kaasa perekonna peäle ei mõtle teie, nagu näha, mitte sugugi?

Prätorius. Ei, selle peäle wõin ma tõepoolest wanduda. Selle mehe aww peäle oleme meie mõelnud, ja nüüd mõtleme meie ainult selle peäle, kuidas meie sinu wana ema elu kaitsta wõime, et ta mitte selle õnnetuse all kokku ei lange.

Alfred [rõhuga.] See on ju otse kuulmata, et minule Egoni tempude

läbi minu karjeeres taristusi tuleb!

Prätorius. Kes sind siis taristab?

Alfred. Teie oma naeruväärilise auutundmuse tukinaga! Mina seisan parajasti ametiõrgenduse ees, minu kõrge ülem saaks seda asja väga pahaks panema. Ja kuigi ta minu teenistusest lugu pidades ja et minu naesewanemad temaga tuttavad on...

Ellen. . . well enam - väga sõbrad. Erotsellents tulevad koguni perekondlistele pidudelegi.

Prätorius. Sinu isal on ju väga hääd weinid! (Läheb paremale poole ukse juurde, avab selle pooleni ja tuleb siis pääd raputades tagasi.)

Alfred. . . . Kui ta mulle ka just mitte teenistusest lahkumist ei soovita, siis ei jääs uneti teise koha pääle saatmine mõne väikse kohu juurde mitmeks aastaks tulemata!

Ellen. Ja väikesesse linna ei lähe maialgi!

Alfred [wäga ärawalt.] Seda palun ma lahkesti meelles pidada, et mina oma seisukohaga, oma seltskondlise läbikäimisega ja oma tulewikuga täiesti siin juurdun! See saaks ju täepoolt ilus olema, kui Wedekindide pääle sõrmega näidatakse!

Prätorius. Sa wõid ju oma nime muuta, ega see esimene kord ei ole, et mees oma naase nime wõtab! Mõttele ometi, kui imeilus see kõlaks: Alfred von Ramming! [Kerge hoolimatusega.] Ma usun, Wedekindid ei karta selle juures mitte palju!

Alfred [wihaseks saades.] See on haaramine!

Prätorius [wäga külmalt.] Ainult tõde!

Alfred [meelest ära.] Misugune skandal!... Mis ilm selle kohta ütles!

Ellen [üles tõustes.] Ja meie aadeli = ringkonnad!

Prätorius. Kes?

Ellen (terawalt.) Meie aadeli-ringkonnad! Meie oleme seda oma aadeli-nimete wõlgu ja Teie nüüsamati, et nüü sugune kole skandal ära hoitakse!

Prätorius. Koh, minu armas Ella, mis Teie aadeli-nimesse puutub, siis huwitab see Teid kõigepäält küll oma wärskeuse läbi! Sest see meister, kes Teie wapsi tegi, on alles weel õige noor mees, keda mina päälegi isielikult wäga hästi tunnen.

Ellen (terawalt.) Ma pean ometi paluma minu isast suurema auu-kaartusega kõnelda!

Prätorius (wäga südil toonil.) Pst! Ma jutustan sulle ühe õige lühikeseloo, armas Ellen! Sa ei oleks seda muude kunagi minu suust kuulda saanud, aga huwitada wõib ta sind pisut ometi. Kümne aasta

est, kui meie sinu isaga veel sõbrad
olime, seisis ta ühel päeval kontoris
minu ees ja ütles: „Heinrich, kui sa
mind ei aita, siis olen ma kadunud!“
Seekeord oli ta veel üsna lihtsalt Frie-
drich Adolf Ramming, ja sina olid
Ella Ramming, mitte sundinud von!
Mina aitasin teda seekeord, aitasin
nii põhjalikult, et talle ta auus ni-
mi alles võis jääda! Pea seda lak-
kesti meeles!

Ellen [ninaakalt.] Kas minu isa sinule
ehk seda raha tagasi ei andnud?

Prätorius [jälle häa tujuuga.] Noh, siis
oleksin ma juba nii waba olnud ja
talle seda meelde tuletanud!

Pr. Wedekind [tulib pahemalt poolt sisse].

Alfred. Misjooks nii palju sõnu! Sina
kui õgani eestkostja ei taha siis mitte
oma terwet mõju tarvitada, et Bülau-
ga asja ära korreldada?

Prätorius. Sinu emal on siin otsustaw

sõna ütelda.

Fr. Wedekind. Ma lähen pärast härra
Büllaugu nohtusse!

Alfred. Siis ei ole meil siin majas küll
enam midagi otsida! Tule, Ellen!

[Kõlemad kiskuruse jeele.]

Prätorius [astub neile ette, sügawa
tõsidusega.] Ja laske amale veel
hää õpetus tee pääle kaasa anda:
ma annaksin teile nõuu oma härra
pojale kõigepäält kahte asja õpetada,
ilma milleta, nagu teist nõha, elus
küll edasi võib saada, aga ilma si-
semise rahulolemiseta, ilma õnne-
tundmusest! [Alfredile.] Sina teri-
ta oma pojast viguse tunnet, ja
[Ellenile] sina juubusta temale ini-
mese armastusest! Ja selle juubumi-
sel — in ju ikkagi võimalis — kui
teie nende õpetustega rimbust peak-
site olema, siis tulge aga oma onu
Prätoriusse juurde, küll see teile juba

ütleb, kuidas niisugust asja tehtaakse.
Kuni sinna maani on mul lobe!

[Kindlalt.] Jumalaga!

[Kuna mõlemad resekelt ära lähewad,
tuleb ta ärawalt ettepoole.] Ah! See
on häa! See kosutab! Ma woin täna
taeswoolest oma külma wanni wõtma-
ta jätta! Oleks ka tõesti ajast rahju!

[Wotab jälle taskukella wälja.]

Pr. Wedekind [istub.] Ka sulle naotanud!

Prätorius. Seda ei olnud sul, Johanna,
ammugi enam!

Pr. Wedekind [üksisilmi oma ette wah-
tides.] Täa olen ma päris üksi!

Prätorius. [paneb temale mõlemad käed
öla pääle.] Kas sulle Herbert ei jää?

Pr. Wedekind [nuskralt] Herbert? Täa ei
wõi Dorothee Bülaui mitte enam
naeseks wõtta, ta peab minu süü läbi
sellest õnnest ilma jääma, see on haaw,
mis ialgi paraneda ei wõi!

Prätorius. Minu armas Johanna, ära
kavta julgust: Herbert on sinu tugewa,

136.

anusa südame pärinud. Tema juures ei ole sul tarwis kahelda! Ja kas ei jää mina sulle? Waata mulle otsa, see wana pää istub weel paari tugewa ola pääl, need saawad juba randa aitama!

Aa saan ju aru, et sa süa jääda ei wõi, sest su armsad kaasnimised ei saa sinu armastuse suurust imestlema, nad saawad ainult sinu süü suurust hukka mäistma. Ja sellepärast palun ma sind: Tule minu juurde! Mina tahan sinu elu nii soovjaks teha, sa pead minu majas nii palju armastust, nii palju anusat, truud armastust tunda saama, et sa võik kannatuse unustada ja rahus ja waiuses oma wanu päewi lõpetada wõid.

Fr. Wedekind [nukkralt.] Rahus? Ja mis peab Egonist saama? [Paremalt

juolt toast on tulemist kuulda.)

Prätorius [vaatab rahutult paremale poole] Teeme üheskoos tema paran-
damise kallal tööd!

Pr. Wedekind. Mina ei usu enam
tema paranemise sisse!

Prätorius [kes ikka rahutult parem-
poolse uksle ligineb.] Sa pead tema
südamet pihita koputama!

Pr. Wedekind [sügawa pahameelega] Ma
ei taha teda enam näha!

Herbert [astub pr. Wedekindile nägemata
lävele ja annab Prätoriusile märku,
mida see ruttu ja nähtava ärewu-
siga tähele paneb, kuna ta nägib.]

Pr. Wedekind [edasi] Mis ta seekord
teinud... see oli noaruse kergemeel-
sus... ma oleksin võinud seda
temale andeks anda, kui ta oma te-
gu oleks kahetsenud... aga et ta
ka säääl üle mere oma halba elu
edasi elas, ilma kahetsuseta, ilma

sisemise paranemiseta, ilma lu-
gupidamiseta iseenese vastu, ilma
igatsuseta minu järele... seda
ei wõi ma talle ialgi enam andeks
anda... seda alandust tahan ma
temale kindida, et ta täna ise nõh-
tu ees oma süü üles tunnistab,
ma tahan kõike tema eest oma olga-
dele wõtte, aga ma ei taha teda
enam ialgi näha... see peab tema
paristus olema, kui ta ükskord
jälle meelt märkab ja mind siis
enam ei ole... [Ta tõuseb sügawa
pahameelega ja kindla otsusega
üles.] Seda ütle temale, et ma teda
ialgi enam... [Häkitselt kuulatab
ta nõhusatult, pirkamisi mehani-
liselt korrasis] ialgi... enam...
[hingetult]... Mis see on? [Ruttu.]
Reinrich, jumala pärast... missugu-
ne hääl...

Prätorius [kõige suuremas ärauwuses,
üsna tasa.] Johanna, wõta nüüd

oma süda kätte kätte wahle . . .

Egon on siin . . .

Fr. Wedekind [waatab pärani awatud silmadega piirita kohutuses parema ukse poole, wajub wäljasirutatud kättega mõne samm sinna poole, nagu tõmmataks teda magnetiliselt sinna, siis tuigub ta ähki- des.] Anna . . . mulle . . . kätt . . . ma ei jõua enam . . . [Toetab tema naja- le.]

Prätorius [teda oma kätte wahel hoides.] Julgest, minu wana õde. Et ta minu kätte pääle ometi tuli, see on esimene samm paranemise poole! [Suure soojusega.] Johanna, ta on ometi sinu laps! [Parempool- ne ukse awatakse ritlu.]

Egon [noor madrus, seisab ukse paal, ilus, päiwitanud, ilma habemeta noor mees, paksude walwjate juuks- tega, tema olex on küll tõrkuiw, aga

ometi meeldiw, ta keerutab oma
mütsi häbelikult käes, mahalöö-
dud silmadega ja tasa wärisewa
häälega, waeuall kuuldawalt.]
Ema!

Pr. Wederind [waatab talle esiti tarre-
tanult sõnalausumata otsa, siis tui-
gub ta pikkamisi, raskest hingates,
samm-sammult temale vastu,
häkitselt hüüab ta üleuolawa tund-
musega.] Minu laps!

Egon [tormab tema kaissu.]

Pr. Wederind [tema peäd oma käte
wähele wõttis, waatab temale kaua
otsa, tema silmades uurides.]

Egon [ennast nimbatuses: lahti tehes.]

Ema... mina... mina tahtsin...

[Et pr. Wederind temale ettekiitwalt
otsa waatab, tõrkuwalt.] Ei, ära
waata mulle nõnda otsa, ema...

mina... mina... [Mujub kramp-
likult oma mütsi.]

Prätorius [paneb temale näe ola pääle, pehmelt.] Egon räägi aga punktost südamest: mispärast sulid sa siia?

Egon [nägu ära pöörates, hoolimata, aga ometi lügitavalt.] Ma... ma tahtsin oma vana näha saada!

Prätorius [ikka pehmelt.] Sind ajas igatsus sinu ema järele siia ja sinu südame tunnistus!

Egon [nurisedes.] Ah mis, onu, jätame need vanad lood ometi rahule!

Prätorius. Need vanad lood ei jäta aga meid mitte rahule!

Egon [pahaselt ja jonnakalt.] See rumalus, mis ma seekord kui rumal poisine tegin?

Prätorius. See rumalus on ühe inimese õnnetuks teinud, ja see inimene nõuab nüüd oma vigust!

Fr. Wedekind. Ja, Egon, see vigus peab sellele mehele nüüd saama. Sind ja mina... meie mõlemad oleme

seda temale küllalt kaua keelanud. Usu mind, mul oli raske sinu süüdi üles tunnistada, aga nüüd näen ma, et ainult awalikus ülestunnistamises meie küi^{de}de pääsmine seisab.

Egon [tõrkudes.] Sul ei oleks tarwis olnud ka nüüd seda enam ütelda!

Prätorius [temale kindlalt otsa waa-
dates.] Ei oleks tarwis ütelda olnud?

Kas see on sinu kahetsus, kas see on sinu süü aratundmine? Sinu ema võtab tänu ja sina?

Egon [kääd püsti ajades] Tanne?
Mille eest?

Prätorius [wihaseks saades.] Seda küsid sina? Oled sa arust ära, poiss? Tanne kõigi nende hingepiinade eest, mis ta sinu pärast on kannatanud, kõigi nende ohvrite eest, mis mis ta sinule taonud, ja [kõrgen-
datud häällega] sina julged seda

küside?

Egon. Ema, ma oleksin sulle tänu-
likum olnud, kui sa seekord minu
süü oleksid üles tunnistanud!

Pr. Wederind [temale kindlalt vtra
waadates]. Ma waikisin, sest et ma
sind armastasin, sest et ma sind
päästa tahtsin!

Egon. Mis ma seekord tegin... nu ja,
see oli ju kergemeelne... ma olin män-
ginud... ma pidin raha saama ja
ei leidnud ühtegi pääsemise teed...
ma ei mõtelnud seekord mitte pi-
kalt... ma tegin seda meeäärakeit-
mise silmapilgul... kaheksateist-
kümme aastat olin ma wana...
see ütleb ometi kõike... ja et mul
siin hirm oli seda kohe üles tunni-
stada... sa armas jumal, see on ometi
arusaadaw... aga ema, kui ma sul-
le wiimaks ütlesin... siis... siis
oleksid sa pidanud mind õige tee

peäle jukatama. . . siis oleksid
sa. . .

Pr. Wedekind [tungiwall.] Ma teigin
seda armastusest!

Egon. Aga walest armastusest!

Prätorius [wihasel.] Egon!

Egon. Emma ära pane mulle pahaks:
Ma olen sääl üle mere ära wöördu-
nud sõnu naalu peäle panemast.
Ma ei taha sulle ju tõepoolest mitte
haiget teha, aga. . . see on ometi
tõsi. . . sul oleks pidanud seekord
meie mõlemate eest mõistust olema!

Pr. Wedekind. Oleksid sa mulle tänu-
likum olnud, kui ma sind hukka
minna oleksin lasknud?

Egon. Kuid oleks kõik raugel mi-
nu selja taga ja mina oleksin
müüd juba teine, wabam inimene!
Kui lasksin ma laia ilma, ei leid-
nud sääl üle mere rahu ega röö-
mu, ja kui ma täna nüisama halb

tagasi tulen, nagu ma seekord ära
läksin, siis on see just sinu töö!

Pr. Wedekind [sügawa kurbtusega]
Ja oled halastamata!

Egon. Ei, ema, õnnetu olen ma, hir-
mus õnnetu! Õnnetus olen ma küll
ise ennast, oled aga rõvige päält sine
mind teinud!

Pr. Wedekind [karjudes] Egon...?

Mina sind? [Kaebades] Mina sind?

Egon. [ägedaks saades] Ja, ema, oma
vale armastusega! Ja kui meie mõ-
lemad pattu olime teinud... sina
kannatad tuhat kord suuremat
süüdi!

Prätorius [wihaselt] Poiss, ära unusta,
kelle ees sa seisad!

Egon [tulise wihaga] Mis peab siis nüüd
minust saama? Mis jaoks oled sa
mind nüüd siia kutsunud?

Pr. Wedekind [elawalt tõrjudes] Mina
ei ole sind kutsunud!

Prätorius. Mina tegin seda ilma sinu ema teadmata! Sest et ma sinult votasin, et sul kalastust ja kaastundmust selle vaese naestenahwa vastu saab olema, kes oma südame werd walmis on sinu eest ära andma, [Kõrgendatud häälega] sest et ma lootsin, sul on weel nii palju auutundmust sees, et nüüd wiimaks nagu mees võiks oma õlgadele wõtta, [ikka suurema südideusega] sest et ma uskusin, see ei jätaks sind, kui sa oma ema äranääkimata walus näinud, enam rahule, et teda sellest ribuwitsa tee käimisest päästa, mida ta täna sinu eest näia tahab! [Teda õlast kinni wõttes].

Kas sa siis aru ei saa, pwiss, mis see emale tähendab, oma lapse häbi terve ilma ees üles tunnistada?

Egon [meeleheitlikult]. Pean ma ehk

nagu keer Bülowi ees kiunuma, [mõle-
ma käega omale vastu rinda lüües]
 pean ma ise kohtusse minema ja
 oma süüd üles tunnistama? ...
 [Karjudes] seda ma ei wõi ... seda
 ma ei wõi ... [tasa] seda mitte!
Prätorius [pehmemalt] Egon, sa ei
 peta mind mitte! Kõigest sinu
 metsikult taltsutamata rangetal-
 susest näen ma ometi, et sinu
 südame tunnistus elus on, et sa wi-
 maks aru oled saanud, et sa ainult
 wiimase sammu ees tõrgud, Bülowi
 käest armu paluda! Mõtle, et see
 sinule kellegi alandus ei ole, waid
 ülestõusmine! Ja pois, palu selle
 inimese käest, keda sa nii õnnetuks
 oled teinud, andeks, palu temalt
 armu, mitte üksi omale ... [sundi-
wa südamlusega] waid oma wae-
 sele suuremeelsele emale! Sest sa
 armastad ju teda ometi! [Wärisewa

häälega] Sa pead ju teda armas-
tama!

Fr. Wederkind [waljult] Jäta ta
rahule. . . Tal on õigus! Minu
siüd on tuhat korda suurem,
mina tahan ta üksi üles tun-
nistada ja saan teda üksi ränd-
ma! [Sügawa kibedusega.] Ma
arvasin selle süüga sinu armas-
tust võita. . . [Tõna ette wahti-
des, walusalt] ma olen ta näota-
nud! [Enne tõustes] Ma uskusin,
see headmire, et sind sinu ema
armastat, saab sind jälule aita
ma, sind taga kihutama töös
ja palwes oma tegu lepitama, [koia-
sakiskruwalt] ma palusin ööd ja
päewa, et minu armastus sind
jälle auusaks ja hääks inimeseks
teeks. . . [ikka tõmmilisemalt] ma
palwetasin sinu eest, [ikka tuge-
wamalt] ma igatsesin seda jälle.

nägemise tundi ja lootsin tema
 pääle ja elasin ainult veel selle
 tunni pärast ja lootsin, kui kõik
 inimesed mind hukka mõistavad
 ... sina saadid mind tänama
 ... tänama... tänama... palawas
 armastuses tänama... [Kohutusega
käed silmade ette liües.] Ja nüüd?
 [Langeb nuuskudes tooli pääle
kovku.]

Egon [Kes ägeda, ikka kasvava äre-
wusega teda kuulanud, wisab oma
mütsi ära, langeb tema ette maha,
kisendades] Emma! Emma! Ma häbenen
 sinu ees! [Peidab oma pää tema
sülle.]

Prätorius [tasa enesele] See oli luo-
 duse hääl! [Wahaeeg.]

Herbert [tuleb paremalt poolt sisse.]

Egon [ema käsa paitades ja suudel-
des, suure tundmusega] Ei, ei, eit,
 ära nuta... mis ma ütlesin...

see kõik ei ole ju tõsi . . . ei ole tõsi
 . . . ei ole tõsi . . . seda kõike ütles
 ju ainult minu suu, mitte minu
 süda. . . ma ei ole sugugi nii halb
 . . . ainult kergemeelne ja kange-
 kaelne olen ma . . . ma tahan ju
 kõik jälle häaks teha ja häaks
 tahan ma saada . . . ja tahan
 oma käed sinu jalgade alla pan-
 na ja sind tänada alati . . . alati
 . . . ja sind armastada . . . nii ar-
 mastada! . . . [Teda ikka kal-
listades] Ära nuta enam! Ära
 nuta!

Fr. Wedekind [vaatab kurvalt tema
pääle alla]

Egon [kargab üles.] Herbert, tule mi-
 nuga ühes!

Herbert. Kuhu?

Egon. Birkau juurde! Ma tahan te-
 malt armu paluda emale . . .
 ema ei pea mitte kõige ilma ees

üles tunnistama, et tema minu süüst
 on teadnud ja [jälle metsikult ja tal-
sutamata] kui ta mitte andeks ei
 anna, [rusikas käega] siis . . . siis . . .
Frätorius [temale nätt öla pääle
pannes, lepitades] Mitte nü tormili-
 selt! Sina oled paluja, tema andja,
 sina oled süüdlane, tema süüta!
 Jää siia, Bülow tuleb siia, siis võid
 sa temale kõin ütelda, mis sul sü-
 dame pääl on! Ja kui see sündinud,
 lähen ma sinuga ühes Bremenisse.
 Sinu ema tuleb meiega ühes, temaga
 koos palwetades ja minuga koos
 tööd tehes saab sinust sääl mees!
Egon [tuliselt] Ei, ema, palun teid,
 ma palun teid tungiwalt: ärge
 pange mind mitte kinni, ärge sun-
 dige mind mitte elukutsele, milles
 ma midagi nõrda saata ei wõi,
 ärge laske mind mitte sääl kirat-
 seda . . . saatke mind jälle wälja
 maailma . . . merele . . . see on mi-

nu element. . . ainult taewas ja lae-
 ned ja torm. . . ja, tormis tahan ma
 elada, tahan tööd teha, tahan ma
 oma jõude katsuda ja karastada,
 ja kui ma siis tagasi tulen, kind-
 del seest ja wäljast, [ilusa waimus-
 tusega] siis, ema, — seda wannun
 ma sulle, — ei ole mul enam tar-
 wis sinu ees silmi maha liia!
Pratorius [kes pr. Wedekindi lähedal
 seisab ja nähtawa rõõmuga Egoni
 tähele paneb, wõtab pr. Wedekindi
 käe, auusa meeleligutusega.] Jahan-
 na, sellil hirmsal ja sürgi psüha-
 lilisel tunnil oled sa teda jälle leid-
 nud terveks eluks!

Pr. Wedekind [on üles tõusnud, waa-
 tab Egonile kawa otsa, siis paneb ta
 oma käed Herberti ja Egoni ümber,
 mõlemaid kõwasti oma ligi surudes
 ülewoolas armastuses.]

[Wäike wakaeg.]

Helene [pakemalt poolt] Freili Bülow lasab küsida, kas ta armulise pruuga ühes silmapilve kõnelda võib?

Herbert [ruttu] Freili Bülow? On ta ühes oma isaga tulnud?

Helene. Ei, preili on üks.

Herbert [annab Helenele käega märku, kes pakemale poole ära läheb.]

Frätorius [wiib Agoni, märku andes, et nad mitte eksitada ei taha, ärklisse ja jääb temaga sinna.]

Dorothee [paremalt poolt tumedas uulitsa-üliskonnas.]

Herbert [temale vastu, täis soovust]

Dorothee, Teie toote meile kindlasti hääd?

Dorothee [kurwalt]. Ah ei! Ma tahtsin ainult Teie emaga weel kord, wiimast korda kõnelda, enne kui minu isa teda sellele hirmsale käigule kaasa wiib.

Fr. Wedekind [rahulikult]. Mis Teie tahate, Dorothee?

Dorothee. See ei anna mulle rahu.
Seda tundmust, et Teie minu pääle
kuri võiksite olla, ei kannata ma ära.
Fr. Wedekind. Teie ei põlga siis mind
mitte?

Dorothee. Põlgan? Teid? [Muussudes.]
Ma raketsen Teid ainult! [Hoiab
ennast waevalt jalul.] Ja, Herbert,
nüüd peawad meie teed lahku mi-
nema. Minu isa nõuab oma õigust,
seda ei wõi mina temal, seda ei
taha Teie ju ise temal kitsendada,
aga see õigus lahutab meid igawesti!

Herbert [kirguliselt]. Dorothee!

Egon [reda Prätorius tagasi hoiab,
wõtab kõigest osa.]

Dorothee. Ma tean. . . mis ma koo-
tan. . . minu elu on wäärtuseta. . .
meie tahame ilma pahameelleta
üks teisest lahkuuda. . . meie ei ta-
ha kellegi üle nuriseda, sinult saa-
tuse üle. . . See ei olnud meie wastu

mitte hää. . . Antse mulle näsi,
Herbert, [tiigub] ma jätan Teid
nüüd jumalaga. . . igaweseks!

[Herbert tõrjub tema näe kirglikult
tagasi.]

Franz [reskelt] Härra Bülow on
siin!

Prätorius [wähe ettepoole astudes.] Las-
ke ta sisse astuda!

Franz [ära, jatab reskuse lahti.]

Pr. Wedekind [pahemal pool ukse
juurde, mille ta pooleni awab.]

Helene, tooge mulle kübar ja mantel!

[Wahkaeg. Siis: Pr. Wedekind pahemal
pool, tema lähedal Herbert, Prätorius
paremal pool ees, Dorothee pahemal
pool taga, Egon ärklis.]

Helene [toob pahemalt poolt kübara ja
mantli, paneb nad tooli pääle ja läh-
heb ära.]

Bülow [tuleb läbi teise toa, rahulikult
ja tõsiselt.] Proua Wedekind, ma tulen
nüüd et Teiega ühes kohtusse minna!

Egon [ette astudes] Mitte, enne kui
Teie mind kuulnud olete, härra
Bülau!

Bülau [pöörab Egonit häkitselt nä-
hes tagasi, siis tahab ta hirmsas
wihas ilma mõistusega tema kal-
lale tormata, wälja murdes.]

Wiimars!

Dorothee [langeb oma isa kaenlasse.]

Egon [astub Bülau ette, wabalt.]

Siin ma olen! Minuga tehke, mis
Teie tahate! Ma palun ainult armu
oma emale! Halastage tema peäle,
kes...

Bülau [temale tormiliselt walele
rääkides, wagewa häälega.] Minge
minu silmist! Muidu ei tea ma,
mis ma teen! [Äigab käega mitu
korda üle näo, siis haarab ta tor-
miliselt Dorothee käest rinnist, sägi-
sedes.] Minu laps! Täasta mind
minu enese eest! [Wiimars kogub

ta ennast, pöörab pr. Wederindi
poole, ärewusest weel wärisewa hää-
lega.] Pr. Wederind, tulge nüüd!
Pr. Wederind (on wahespääl kübara ja
mantli wõtnud, kindlalt) Ma olen
walmsis.

Herbert (astub mõned sammud ette poo-
le, wärisewa häälega.) Teie saate oma
auusa nime jälle tagasi. . . Teie
tütar jättis minuga jumalaga. . .

Härra Bülow, nüüd on Teie tee waba!

Dorothee [tormab tundmustest wõide-
tult meeleheilkult karjatades isa
rinnale.] Isa, ah armas isa!

Bülow [surub Dorotheet metslikult
oma wastu, waatab täis wiha Egoni
pääle, siis silitab ta õrnalt tema
pääd.] Dorothee, minu armas laps. . .
minu kallim. . . ma ei wõi ju sei-
siti. . . ma tean ju, et sa teda armas-
lad. . . ma tean küll, mis ma sinult
riisuma pean. . . sinu õnne. . .
sinu tulewiku. . . sinu elu! [Et Doro-

thee ikka ägedamini nuuskub, tõm-
 bab ta teda ikka tormilisemalt
 oma ligi.) Ära tee mulle ometi
 mitte nii raskest, Dorothee, minu
 kohusetäitmise! . . . Mina nõuan
 ju ainult oma inimese-õigust . . .
 [Jälle pooleli jättes ja vihasealt
Egoni pääle waadates.] Ma tahan
 ju sulle seda ära tasuda . . . oma
 armastusega . . . ma tahan ju ai-
 nult sinule elada . . . aga oma
 auusad nime kätte saada pead
 ka sina mind aitama! [Terwest
kehast wärisedes.] Kas sa siis mind
 ei kuule, mu laps? Ma ei taha ju
 kättemaksmist . . . ma tahan ju
 ainult oma õigust. [Meeleliigu tu-
sest koguni wõidetud.] Mul ei ole
 ilmas ju müüd midagi, kui sina,
 minu armas laps! Ma tahan ju
 oma saatuse täiesti sinu kätte an-
 da . . . [palawikuga] otsusta sina,

kas ma oma auu... tagasi pean
saama wõi... mitte!

Dorothee [tema poole üles waadates,
walust waawatud näega, aeglaselt.]

Oma auu... isa... ei pea sa mitte...
minu õnnele ohverdama! [Langeb
tema raius nokku.]

Bilau [teda oma vastu surudes, siis
metsiku kangusega iseenele vastu
waideldes.] Ei... ei... ma ei taha mit-
te... [raskelt kähisedes] ma ei wõi
sind kaotada... sind mitte... mis
on mulle au ja elu, kui sind enam
ei ole! Ma ei taha elu käest enam
midagi... ma olen ju wana mees...
[ikka tulisemalt ja mäjuwanalt]
siin on noorus, tulewik!... Wõta teda,
keda sa armastad! [Tema pääd kahe
käl wahle wõttes.] Saa õnnelikus!
[Suudleb tema pääd, siis pühalikult]
Ma õnnistan sind! [Siis lasub ta
Dorothee lakti ja astub proua Wede-

kindi juurde.] Proua Wedekind, sel silmapilgul olen ma Teist aru saanud. . . . olen ma aru saanud, et armastusest oma lapsse vastu igale ohvrile valmis võib olla! Meie laste armastuses tahame üksteist jälle liida: Proua Wedekind, siin minu käsi lepituseks!

Prätorius [pschmelt ja ilusaalt!]
 „Nagu meie andeks anname oma wõlglastele.“ [Üleüldine tundmuste mõju.]

Pr. Wedekind [on Bülow käe wõtnud, teda kaua kinni hoides, pühalikult ja suurelt.] Ma hoiain seda kätt kinni. . . . kinni. . . . ja tahan Teid südamel põhjast. . . . Aga ma ei wõi Teie kingitust mitte vastu wõtta! . . . Teie peate oma armu tagasi saama, et Teie jälle õnnelikuks, et meie kõik jälle wabadeks puhasteks inimesteks wõiksime saada! . . . Tulge, härra

Bülau, ma lähen nüüd Teiega ühes
kohtusse!

[Et Egon, kes nusutult sündmust
tähele pannud, südi liigutuse teeb,
törjub ta teda tagasi.] Ei, sina mitte,
mina ükski olin tõsine süüdlane!
[Kangelasetaoliselt.] Tulge! [Ta lähleb
aegamööda pääd nõrgel hoides resek-
usse poole.]

Bülau [teeb ägeda törjuva liigutu-
se, et ta temale mitte järele ei lähe.]

Herbert [seisab Dorothee lähedal, nalle
kaest ta on sinni wõtnud.]

Dorothee [ennast oma isa najale toe-
tades, ilusa pehmusega.] Isa, ta on
siiski püha naestirahwas!

Herbert [Egonile.] Egon, kas sa ei taha
ema saata?

Egon [tormab emale järele, wabastawa
hüüdega.] Ema, ema, ma lähen ühes
sinuga! [Kuna pr. Wedekindija Egonit
läbi teise too nähtakse ära minewat,

162.

longit aegamooda esriie.]

Läpp.

